कालिगण्डकी गाउँपालिकाको परिचय

गुल्मी जिल्लाको सुदूरपूर्वि भाग हुँदै वहने विश्वकै सबैभन्दा गहिरो गल्छी बनाएर वहने तथा शालिग्राम पाइने विश्वको एकमात्र पवित्र नदी कालिगण्डकीको नामबाट नामाकरण गरिएको कालिगण्डकी गाउँपालिका प्राकृतिक, साँस्कृतिक, धार्मिक तथा जैविक विविधताले भरिपुर्ण भएको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिका अन्तरर्गत साविकका सातवटा गा.वि.स.हरु हर्मिचौर, अर्वेनी, जयखानी, पूर्तिघाट, फोक्सिङ्ग, खड्गकोट र भुर्तुङ्ग रहेका छन् । १०१.०४ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको यस गाउँपालिकाको पूर्वमा पवित्र कालिगण्डकी नदी तथा पर्वतको विहादी गाउँपालिका, उत्तरमा वाग्लुङ्गको जैमुनी नगरपालिका, पश्चिममा चन्द्रकोट गाउँपालिका र सत्यवती गाउँपालिका साथै दक्षिणमा सत्यवती गाउँपालिका र कालिगण्डकी गाउँपालिका स्याङ्जा अवस्थित छन् । नेपालकै सवैभन्दा ठुलो जलविधुत आयोजना कालिगण्डकी ॅए' देखि लुम्विनी अञ्चलकै सबैभन्दा अग्लो टाकुरा थाप्ले तथा सत्यवती क्षेत्र यसै गाउँपालिकाका आकर्षक रहेका छन् । ऋषिमुनिहरुले अत्यधिक मन पराइएको यस क्षेत्रमा नेपालकै चर्चित धार्मिक स्थलहरु सत्यवती भगवति मन्दिर, शालिग्राम शिला, शिवालय मन्दिर, राधाकृष्ण मन्दिर, लक्ष्मीनारायण मन्दिर, गणेश मन्दिर, सिद्धाथान मन्दिर, पातलको शिवालय, हिलेसिद्ध जस्ता सयौ मन्दिर र थानहरु यस क्षेत्रमा रहेका छन् । यो क्षेत्रमा विशेषत दक्षप्रजापतिले महायज्ञ गर्दा सतीदेविले हामफालेको यज्ञकुण्ड जयखानीमा अवस्थित वेलटारी क्षेत्र देखि सतिदेविको अङ्ग पतन भएको सिद्धाथान क्षेत्र पनि यसै गाउँपालिका भित्र पर्दछन् । शिवालय मन्दिर वेलटारी ,राधाकृष्ण मन्दिर पूर्तिघाट तथा लक्ष्मीनारायण मन्दिर फुलवारी २०० वर्ष भन्दा पुरानो इतिहास बोकेर बसेका ऐतिहासिक धरोहर हुन् । जो यहाँका प्रमुख साँस्कृतिक तथा धार्मिक सम्पदाहरु हुन् ।

धार्मिक स्थलहरुमात्र नभएर प्राकृतिक कारणले पनि यो क्षेत्र अत्यन्तै मनोहर रहेको छ । यस क्षेत्रमा रहेको सत्यवती लेक, हिले लेक, कालिलेक थाप्ले उचाईमा रहेका र सजिलै हिमाली क्षेत्रको अवलोकन गर्न सकिने क्षेत्रहरु छन् । कालिगण्डकी तटदेखि लुम्बिनी अञ्चलकै अग्लो टाकुरो थाप्लेको बीचमा अवस्थित पहाडी इलाका भएको कारणले यो जैविक विविधतामा धनी गाउँपालिका हो । अधिकांश जंगल क्षेत्रले ढाकिएको हुदाँ प्राकृतिक जडिबुटीको हिसाबले अत्यन्तै धनी यस क्षेत्रमा जडिबुटी संकलन केन्द्रको स्थापना गरी नेपालकै नमूना क्षेत्र निर्माण गर्न सकिने अवसर छ ।

यो क्षेत्रको अधिकांश भाग चीन र भारत जोड्ने कालिगण्डकी करीडोरको किनारमा अवस्थित छ । धार्मिक पर्यटकीय हिसाबले अत्यधिक सम्भावना बोकेको यस क्षेत्रमा जैविक खेतिको लागी उर्वर भूमिको साथै प्रचुर मात्रामा जलसम्भावना पनि रहेको छ । यस क्षेत्रको विकास गर्न सकेको खण्डमा नेपालमा आउने पर्यटकलाई यस क्षेत्रमा भित्राउन सकिनुका साथै पर्यटकलाई थप मनोरञ्जन दिनको लागि धार्मिक पर्यटकीय मार्ग, प्याराग्लाइडिङ्ग, केवलकार,रा□टीङ्ग गराउन सकिने सम्भावना छ ।

वडा विभाजन, जनसंख्या, घरधुरी र क्षेत्रफलको विवरण

वडा नं.	साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या			घरधुरी	क्षेत्रफल वर्ग कि.मी.	कैफियत
			पुरुष	महिला	जम्मा			
१	हर्मिचौर	१ देखि ९	११०१	१३२५	२४२६	५२७	१३.५५	
२	अर्वेनी	१ देखि ९	१२०८	१५७५	२७८३	५८३	१०.८४	
३	जयखानी	१ देखि ९	५६८	७२६	१२९४	२७०	१३.४१	
४	पूर्तिघाट	१ देखि ९	९०६	११४०	२०४४	४३७	११.१३	
५	फोक्सिङ्ग	१ देखि ९	११६४	१४४०	२६४८	५८०	१९.७८	
६	खड्गकोट	१ देखि ९	१६६४	२१७०	३८३४	८३७	१७.०६	
७	भुर्तुङ्ग	१ देखि ९	१६६६	२१८१	३८४७	८६४	१५.२७	
जम्मा			८२७५	१०६०१	१८८७६	४०९८	१०१.०४	

२०६८ सालको जनगणनामा आधारित

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको कलमबाट

नेपालको धार्मिक र प्राकृतिक र पर्यटकीय महत्व बोकेको कालिगण्डकी नदिको नामबाट नामाङ्कन गरिएको यस स्थानीय तहको नेपाल सरकार बाट मिति २०७३।११।२७ गते राजपत्रमा प्रकाशित गरि कालिगण्डकी गाउँपालिका घोषणा भएको थियो । साविकका सात वटा गा.वि.स.हरु हर्मिचौर, अर्वेनी, जयखानी, पुर्तिघाट, फोक्सिङ्ग, खड्गकोट र भुर्तुङ्ग सम्मिलित भई कालिगण्डकी गाउँपालिका घोषणा पश्चात सो को सञ्चालनका निमित्त देशै भरी घोषणा भएका स्थानीयतहहरुलाई मिति २०७३।१२।०१ गतेका दिन एक साथ सञ्चालनमा ल्याउने व्यवस्था भए बमोजिम अर्को व्यवस्था नहुंदा सम्म उक्त गाउँपालिका भित्र कार्यरत ज्येष्ठ कर्मचारीहरुलाई निमित कार्यकारी अधिकृतको जिम्मेवारी प्रदान गर्ने हेतुले ना.सु शिवहरी मरासिनीबाट नेपाल सरकारबाट निर्देशन भएको स्थान साविकको पूर्तिघाट गा.वि.स.मा कालिगण्डकी गाउँपालिकाको कार्यलय विधिवत् रुपमा स्थापना गरी सेवा सम्पादनको शुरुवात गरिएको थियो । संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय काठमाण्डौको मिति २०७३।१२।१३ गतेको निर्णयबाट म वावुराम पल्लीलाई प्रथम कार्यकारी अधिकृतको रुपमा जिम्मेवारी प्राप्त भएकोले उक्त महत्वपूर्ण जिम्मेवारी हाल सम्म निर्वाह गरिरहेको छु । ऐतिहासिक, धार्मिक,प्राकृतिक सम्पदाले हराभरा,पर्यटकीय र पर्यापर्यटनको दृष्टिकोणले अपार सम्भावना रहेको, उत्तर दक्षिण जोड्ने लोकमार्ग कालिगण्डकी करिडोरको सहज आवागमन,शान्तप्रिय वातावरण रहेको, कृषि, पशु, पंक्षी,व्यावसायको प्रचुर सम्भावना रहेको र आदरणीय सभ्य अभिभाकत्व प्राप्त अभिभावकहरुको समीपमा रहि सेवा गर्ने अवसर प्राप्त हुँदा आफैमा गौरवान्बित भएको महसुस गरेको छु ।

नेपालको संविधान,स्थानीय शासन सञ्चालन गर्ने प्रचलित ऐन,नियम,स्थानीय तहबाट निर्माण गरिएका प्रचलित ऐन, नियम, कार्यविधिहरुको परिधि भित्र रहि गाउँ सभाबाट पारित नीति,कार्यक्रम र बजेट लाई कार्यान्वयनमा लागि सार्थक विकासको अनुभूति दिलाउने मेरो कर्तव्य रहने विषयलाई हृदयङ्गम गरी सुशासनको प्रत्याभूति गराउँदै सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्न काममा म र सम्पुर्ण प्रशासकीय टीम अनवरत रुपले लागरिहेका छौँ । जनता र जनप्रतिनिधिहरु वीचको विश्वासलाई थप उचाईमा पुऱ्याउन मजवुत सेतुको रुपमा भूमिका निर्वाह गर्नेछु ।

अन्तमा,भौगालिक विकटताका वावजुद सीमित स्रोत,साधनलाई अधिकत्तम उपयोग गर्नका निमित्त दीर्घकालीन योजना, मध्यम तथा अल्पकालीन योजना,एकिकृत विकास योजना, विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन, गाउँपालिकाको वस्तुचित्र तयार गरी प्राथमिकिकरणको आधारमा वार्षिक योजना निर्माण गरि कार्यान्वयनमा लागिने छ । हाम्रा अभिभावक जनप्रतिनिधिज्यूहरु,सहकर्मी कर्मचारीहरुलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । जनप्रतिनिधिज्यूहरुवाट निरन्तर सकारात्मक निर्देशन तथा सुझाव र सहकर्मी कर्मचारी मित्रहरुवाट निरन्तर सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

वावुराम पल्ली
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कालिगण्डकी गाउँपालिका गुल्मीको
आ.व २०७६/०७७ को लागि पाँचौ गाउँसभाबाट पारित प्रमुख नीतिहरु

दीर्घकालीन सोच :

" कृषि, वन, जडिबुटी, पर्यटन,युवा स्वरोजगार र भौतिक पूर्वाधार ।
समावेशी, विकास नै कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आधार ॥"

लक्ष्य :

समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीका राष्ट्रिय आकाङ्छा प्राप्त गर्न समाजवाद उन्मुख सम्वृद्ध गाउँपालिका,सुखी समाज,सामाजिक न्याय सहितको लोक कल्याणकारी स्थानीय तह स्थापित गर्दै कालिगण्डकी गाउँपालिकालाई आर्थिक, सामाजिक, भौतिक शैक्षिक, धार्मिक, साँस्कृतिक तथा पर्यटकीय रुपबाट समुन्नत, आत्मनिर्भर र स्वावलम्बी बनाउने ।

उद्देश्य :

- उत्पादनशील रोजगारी तथा स्वरोजगार उन्मुख र न्यायपूर्ण वितरण सहितको आर्थिक वृद्धि दर द्वारा गरीवी न्यूनीकरण गर्दै आर्थिक सामाजिक रुपान्तरण गर्नु ।
- संविधान कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने ।
- दिगो, समावेशी र उच्चदरको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने ।
- समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्ने ।
- यस स्थानीय तहद्वारा प्रदान गरिने सेवाहरुमा आम नागरिकहरुको पहुँच वृद्धि गर्दै सुशासनको प्रत्याभूति प्रदान गर्ने ।
- सरकारी, निजी क्षेत्र सहकारी क्षेत्र एवं समुदायको संयुक्त सहभागितामा उपलब्ध श्रोत र साधनको समुचित र अधिकतम परिचालन गरी आर्थिक तथा सामाजिक असमानता कम गर्ने ।

प्राथमिकता :

- गाउँपालिकाको योजना पद्धतिमा दीर्घकालीन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्यसँग मेल खानेगरी आवधिक योजना सहितको गुरुयोजना र वार्षिक कार्यक्रमहरु तय गरी गरिवी न्यूनीकरणलाई जोड दिइनेछ ।
- संघ र प्रदेशको साझेदारीमा सञ्चालन गर्न सकिने योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको वस्तुचित्र ***(Profile)*** तयार पार्ने ।
- स्वरोजगार तथा रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गर्ने ।
- उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने ।
- सम्बद्ध सरकार तथा निकायहरुको सहकार्य, सहयोग र समन्वयमा कालिगण्डकी गाउँपालिका स्तरीय १५ शैया क्षमताको स्वास्थ्य संस्था स्थापना गरिनेछ ।
- कृषि, पशुक्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र यान्त्रीकरण गर्ने ।
- कम्तिमा स्नातक तहसम्मको क्यामपस, प्राविधिक शिक्षालय तथा कृषि क्याम्पस स्थापनाको लागि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- लघु तथा ठुला जलविद्युतमा लगानी आकर्षण गरी उत्पादन, प्रसारण र वितरण गर्ने ।
- सडक सञ्जाल निर्माण र स्तरोन्नती गर्ने ।
- पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी पर्यटन पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य संस्था कालिगण्डकी गा.पा. ३ नं.वडा कनौटामा स्थापना गरिनेछ ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी र सरसफाइमा लगानी गर्ने ।

- अत्यावश्यक उपभोग्य वस्तुहरुको सुदृढ आपुर्ति, भण्डारण र वितरण प्रणालीको व्यवस्था सम्बद्ध निकायहरुको सहयोग, सहकार्य र समन्वयमा गर्ने ।
- सार्वजनिक प्रशासन र सेवा प्रवाहमा चुस्त, दुरुस्त, छिटो, छरितो रुपमा प्रदान गर्ने ।
- वित्तीय विकेन्द्रीकरणको भावना अनुसार गाउँपालिकाले लगाउने, उठाउन पाउने कर तथा गैरकर राजस्वका बृहत् क्षेत्रहरुको पहिचान, संकलन तथा व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्रसंग सहकार्य गर्ने आन्तरिक तथा बाह्य राजश्वका नयाँ श्रोतहरुको अधिकतम परिचालन गरी विकास प्रक्रियालाई अगाडी बढाइनेछ ।
- युवा, महिला, एकल महिला, बालबालिका, अशक्त, अपाङ्ग, दलित, आदिवासी जनजाति, पिछडिएका वर्ग, विपन्न तथा सीमान्तकृत अल्पसंख्यक समुदायमैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गरी उक्त वर्गको विकास गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका स्थानीय सरकार, सम्बन्धित संघसंस्थाहरुसँग भातृत्वपूर्ण सम्बन्ध स्थापित, विकास र विस्तार गरिनेछ ।
- सार्वजनिक निजी साझेदारी नीतिलाई अवलम्बन गरी यस क्षेत्रको विकास निर्माण कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
- योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन पद्धतिलाई समय सापेक्ष प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- समुदायमा आधारित टोल विकास समिति, आमासमूह गठन, अन्य सहयोगी र विकासशील संस्थाहरुको सहयोग, सहकार्य र समन्वयमा कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ र गठित विभिन्न समूह, क्लव, संस्थाहरुलाई समयानुकूल क्रियाशील गराउँदै लगिनेछ ।
- भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति, धार्मिक, मठमन्दिरहरुको संरक्षण र विकास गरिनेछ ।
- सहकारीलाई वडा स्तरसम्म विस्तार गरिने ।

नीति तथा कार्यक्रम :

आ.व. ०७६।७७ का लागि वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा दीर्घकालीन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य र प्राथमिकताका क्षेत्रहरु,नेपालको संविधान, सम्माननीय राष्ट्रपति ज्यूबाट बाट संघीय संसदको संयुक्त वैठकमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम, दिगो विकास लक्ष्य, सार्क विकास लक्ष्य, पन्ध्रौं योजना, राष्ट्रिय योजना आयोगको मार्गनिर्देशन, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको नीति, निर्देशन र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ का प्रावधानहरुलाई स्वीकार गरी विभिन्न विषयगत समितिहरुको सुझावहरुलाई समेत आधार मानी देहायका प्रमुख नीति र विषयगत नीति तथा कार्यक्रम अवलम्बन गरिनेछ ।

(क) नीतिहरु

- उल्लेखित सोंच, लक्ष्य र उद्देश्य हासिल गर्न निम्नानुसार नीतिहरु अघि सारिएको छ ।
- कृषि क्षेत्रको रुपान्तरण, पर्यटन, औधोगिक एवं साना मझौला व्यवसायको विस्तार मार्फत उत्पादन बृद्धि गर्ने ।
- वार्डस्तरमा भूगोल र जनसंख्यालाई आधारमानी वडा स्तरमा बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- उर्जा, सडक, सूचना तथा सञ्चार र ग्रामीण, सहरी तथा त्रिदेशीय आबद्धता विकासका लागि पूर्वाधार निर्माण गर्ने ।
- सामाजिक विकास र सामाजिक सुरक्षा एवं सामाजिक संरक्षणमा जोड दिँदै मानव विकासमा उच्च तथा दिगो सुधार गर्ने ।
- आर्थिक, सामाजिक एवं शासकीय सुधार, स्वच्छ, पारदर्शी र जनमैत्री सार्वजनिक सेवा एवं मानव अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै समग्र सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता समावेशीकरण, वातावरण संरक्षण, विज्ञान तथा प्रविधिको प्रयोग तथा संस्थागत क्षमता बढाउने ।
- बालमैत्री र अपाङ्गमैत्री पूर्वाधार विकास सहितको समयानुकूल शिक्षा नीति लिइने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र मुख्यमन्त्री ग्रामिण विकास कार्यक्रमलाई सफल पार्ने नीति लिइने छ ।
- राज्यले प्रदान गर्ने सेवा सुविधाको प्रयोगमा आम नागरिकलाई सचेत बनाउने नीति लिइने छ ।

(ख) विषयगत नीतिहरु :

क) आर्थिक विकास नीति :

१.१ कृषि,पशुपक्षीं र सहकारी नीति

- उपलब्ध कृषि शिक्षा, अनुसन्धान, उन्नत विउविजन र प्रविधि, स्रोत साधन, कृषि उद्यमी, युवा, महिला तथा सीमान्तकृत कृषक वर्गको चाहना तुलनात्मक लाभ र राष्ट्रिय आवश्यकता तथा नेपालले अन्तराष्ट्रिय स्तरमा गरेको सन्धि, सम्झौता, प्रतिवद्धता, दिगो विकास लक्ष्य, राष्ट्रिय नीतिहरुमा परेका प्रतिवद्धतालाई ध्यानमा राख्दै कृषिजन्य उत्पादन एवं व्यापारमा प्रतिस्पर्धा व्यावसायिकरण, यान्त्रिकरण र विविधिकरण गरी कृषि क्षेत्रको रुपान्तरण गर्ने नीति लिइने छ ।
- आम किसानलाई समयको आवश्यकता अनुसारको कृषि तालिम दिने नीति लिइने छ ।
- सरकारी, सहकारी र निजी क्षेत्रको साझेदारीको अवधारणालाई अङ्गिकार गर्दै कृषि पेशालाई उच्च सम्मानजनक बनाई आयआर्जन तथा रोजगारी सिर्जना, गरिवी न्यूनीकरण, व्यापार सन्तुलनमा टेवा, दिगो र सन्तुलित विकास, खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- एक घर एक करेसाबारी अभियान सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- अर्गानिक खेतीलाई प्रवर्द्धन गरी प्रत्येक घरलाई उत्पादित वस्तुको घरेलु उपयोग गरी वढी भएको उत्पादनलाई विक्री वितरण गरी अर्थोपार्जनको राम्रो माध्यम बनाउने नीति लिइने छ ।
- व्यावसायिक कृषि उत्पादनको समर्थन मुल्य गाउँपालिकाबाट निर्धारण गरी बजारीकरणको पहुँच अभिवृद्धि गरिने नीति लिइने छ ।
- माटो परिक्षण गरी सोही अनुसार कृषि प्रणाली परिवर्तन गरिने छ ।
- यस गाउँपालिका भित्र प्रचुर मात्रामा पाइने बाँस प्रजातिको बहु उपयोग गरिने नीति लिइने छ ।
- व्यवसायिक रुपमा परालको प्रयोग गरी उत्पादन हुने सेतो च्याउ तथा काठको ठुटाको प्रयोग गरी उत्पादन हुने रातो च्याउको सुरुवात यसै वर्ष गरिने छ ।
- निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई सम्बद्ध निकाय र प्राविधिकहरुको सहयोग, समन्वयमा आधुनिक कृषि प्रणालीलाई अबलम्बन गरी कृषि क्षेत्रमा आत्मनिर्भता सहित निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- "एक टोल एक पोखरी", "एक गाउँ एक उत्पादन" र "गाउँ गाउँमा सहकारी घरघरमा भकारी" भन्ने राष्ट्रिय अभियानलाई मूर्तरुप दिने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- "वारीका पाटा र खेतका गरा , हुन्छन सबै हराभरा" भन्ने नारालाई सार्थकता प्रदान गर्न खेती योग्य जमिनको उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- एक वडा एक कृषि र पशु सेवा प्राविधिक जनशक्तिको सेवा उपलब्ध गराउने नीति लिइने छ ।
- तात्कालिन जिल्ला विकास समितिको जिल्ला परिषद बाट पारित १० वर्षे कृषि तथा पशुपंक्षी अवधारणाले अघि बढाइएको कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न कृषि, पशुपंक्षी क्षेत्रमा क्रियाशील राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुसँग सहयोग, सहकार्य र समन्वय गरी नयाँ नयाँ कार्यक्रमहरु प्रवेश गराउने नीति लिइनेछ ।
- लोपोन्मुख तथा रैथाने कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि भूमिको उर्वराशक्ति र वाली उत्पादन क्षमताको आधार र सम्भावनालाई अध्ययन गरी कृषि/ पशुपंक्षी/फलफूलको पकेट क्षेत्र पहिचान गरी सोही बमोजिमको खेति प्रणाली अवलम्वन गरी प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि उपज संकलन केन्द्र, हाटबजार, थोकबजार र कृषि उपजबजार पूर्वाधार विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकालाई पशुपंक्षीजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाई कुपोषण हटाउन र खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
- पशुपंक्षी पालनलाई प्रविधियुक्त परिणाममुखी व्यवसायिक र प्रतिस्पर्धी बनाई पशुपन्छी जन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउँदै आयात घटाउने निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ ।

- कृषि/पशुपन्छीपालनलाई महिला, युवा तथा सबै आर्थिक, भौगोलिक र सामाजिक वर्गको स्वरोजगारको माध्यमका रुपमा विकसित गर्दै आयआर्जनको दिगो स्रोतको रुपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पशुजन्य पदार्थवाट मानव स्वास्थ्यमा पर्न सक्ने नकरात्मक असर न्यूनीकरण गर्न स्वस्थ पशुपंछी उत्पादन गर्न प्रोत्साहित र प्रवर्द्धन गर्ने र त्यसबाट सर्न सक्ने रोगहरुको रोकथाम तथा नियन्त्रणलाई प्रभावकारी बनाउन व्यापक जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- दुग्ध पदार्थ एवं मासुको गुणस्तर र स्वच्छतालाई कायम राख्न "बधशाला देखि भान्छा सम्म स्वच्छ र स्वस्थ मासु" तथा "गोठ देखि ओठसम्म स्वच्छ र स्वस्थ दूध" कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि तथा पशुपन्छी प्राविधिकहरुको सुझाव र परामर्शलाई अंगीकार गर्दै समय सापेक्ष नयाँ नयाँ पद्धतिलाई अवलम्बन गर्दै निरन्तर सुधार विधिलाई व्यावहारिक रुपमा प्रयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बाली तथा पशु वीमालाई सम्बन्धित निकायहरुको सहयोग, सहकार्य र समन्वयमा कार्यान्वयवन गर्दै लगिने नीति लिइनेछ ।
- व्यवसायिक कृषि,पशुपालन र सहकारी आयोजनाको हकमा ८०/२० प्रोत्साहन अनुदान दिने व्यवस्था हुनेछ ।
- कृषि सहकारी पशुपंक्षी पालन गर्ने समुह वा फर्मलाई फर्मदर्ता प्रमाणपत्र ,व्यावसायिक तालिम प्रमाण पत्र तथा व्यावसायको अवस्था हेरी मुल्याङ्कन गरी सहुलियत दरमा ऋृण दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- तत्कालिन तथा दीर्घकालिन उत्पादान नीति छनौट गरी उत्पादनको क्षेत्र तोकिने छ ।
- संघीय तथा प्रदेश सरकारको सहकार्य, सहलगानी र समन्वयमा उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याउने नीति लिइनेछ ।
- दुधको संकलनको लागी चिलिङ भ्याट एवं अन्य आवश्यक उपकण हरु व्यवस्था गर्ने नीति लिइने छ ।
- अत्याधुनिक पशु वधशालाको निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
- सरकारको तीन खम्बे अर्थनीतिलाई अंगीकार गर्दै आधारभूत वस्तु तथा सेवाप्रवाहलाई सुनिश्चित गर्न ग्रामीण तथा स्थानीयस्तरमा जनसमुदायलाई सङ्गठित गरी उनीहरुको आर्थिक सामाजिक रुपान्तरण गर्न समावेशी आर्थिक वृद्धि गर्नमा सहकारी क्षेत्रको महत्वपूर्ण भूमिका रहने हुँदा यस क्षेत्रको आकर्षण र अपरिहार्य उपस्थिति गराउने नीति लिइनेछ ।
- सहकारीको अभियान, सञ्चालन र शक्तिलाई उद्यम विकास समावेशी आर्थिक वृद्धि, गरिवी निवारण, सामाजिक सुरक्षा र समुदायको विकासमा सक्रिय गराउने नीति लिइनेछ ।
- सहकारीको माध्यमबाट आर्थिक, सामाजिक समावेशीकरण प्रवर्द्धन गर्ने नीतिलाई नीति लिइनेछ ।
- उचाइ अनुसार यस गाउँपालिकाको सबै भन्दा होचो भागमा बेल आँप लिची मेवा मध्य भागमा कफी सुन्तला र उच्च भागमा टिमुर अलैंची जडीबुटीको उत्पादन यसै वर्ष सुरुवात गर्ने नीति लिइने छ ।
- कृषि समूह, सहकारी, र आयोजना मार्फत कृषि उत्पादन वस्तु छनोट गरी सभागी गराउने नीति लिइने छ ।
- कृषि पशु क्षेत्रको आधुनिकिकरण व्यवसायिकरण र यान्त्रिकिकरण गर्न कृषि परियोजना छनोट गर्ने नीति लिइने छ ।

२ उद्योग तथा वाणिज्य र पर्यटन :

२.१ उद्योग क्षेत्र नीति :

- उद्योग क्षेत्र आर्थिक विकासको इन्जिन भएकोले यस गाउँपालिकामा घरेलु तथा साना, मझौला र ठुला उद्योग स्थापनाको निमित्त औद्योगिक लगानीको वातावरण तयार गरी निजी क्षेत्र र वैदेशिक लगानीलाई आकर्षित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- औद्योगिक लगानीको माध्यमबाट उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, रोजगारी सिर्जना, स्थानीय स्रोत साधन र प्रविधिको उपयोग, आयात प्रतिस्थापन तथा निर्यात प्रवर्द्धन हुने हुँदा यस विषयलाई जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- उद्योगहरुलाई आवश्यक पर्ने पूर्वाधार व्यवस्था गर्न स्थानीय तहको नीति निर्माण र कार्यान्वयनलाई जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- स्थानीय स्रोत एवं सीपको उपयोग गरी लघु, घरेलु, साना मझौला तथा ठुला उद्योग स्थापना र सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- यस क्षेत्रमा उपलब्ध बहूमुल्य जडिबुटीबाट अधिकतम फाइदा लिन जडिबुटी प्रशोधन तथा जडिबुटीमा आधारित औषधीजन्य वस्तुको उत्पादन र निकासीमा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- प्रारम्भमा कम्तीमा गाउँपालिकाको एक स्थानबाट अभ्यास स्वरुप हस्तकला ग्राम स्थापना गरी परम्परागत सीप र प्रविधिको संरक्षण र विकास गरिने नीति लिइनेछ ।
- महिला, युवा, सवै तहका आर्थिक तथा सामाजिक वर्गका समुदायबाट लक्षित विपन्न तथा गरिव समूहलाई लघु उद्यम, घरेलु साना तथा मझौला उद्योग मार्फत रोजगारी सिर्जना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिका स्तरीय उद्योगग्रामको अवस्थाको मुल्याङ्कन गरी ठुला,मझौला र कुटिर उद्योगहरु संचालनको लागि आवश्यक कार्यक्रम वनाइनेछ ।
- भूमि सम्बन्धमा बाँझो जमिन राख्नेको हकमा प्रतिवर्ष दोब्बर दरले राजश्व लिने नीति अपानाईने छ ।
- कृषिमा आधारित कृषि सहकारी उद्योगग्राम छनौट गरी कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- उद्योग र उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्न एक गाउँ एक उत्पादन, एक स्थानीय तह भित्र एक औद्यागिक ग्राम, कोसेलीघर स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- एक गाउँ एक सुपथ मूल्य पसल संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा रहेका परिवारका सदस्यहरुलाई उद्यमशीलताको लागि प्रोत्साहन गरिने नीति लिइनेछ ।

२.२ वाणिज्य क्षेत्र नीति :

- व्यापार नै आर्थिक विकासको मेरुदण्ड हो भन्ने भावनाका साथ सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागिता र साझेदारीमार्फत आयात व्यवस्थापन एवं निर्यात प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आन्तरिक तथा अन्तराष्ट्रिय निर्यात व्यापार प्रवर्द्धन गर्दै स्थानीय कच्चा पदार्थ, स्रोत ,साधन, र सीप बढी प्रयोग हुने वस्तु निकासी प्रवर्द्धन मार्फत हुने लाभ हासिल गर्ने नीति लिइनेछ ।
- परम्परागत सीप र कौशल भएका वस्तु तथा सेवाको उत्पादनलाई संरक्षण प्रवर्द्धन र व्यावसायीकरण गरिने नीति लिइनेछ
- स्थानीय तहमा आपुर्ति हुने वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर परीक्षण र प्रमाणिकरण, लेवलिङ्ग र प्याकेजिङ्गको अवस्थाको पहिचान गरी स्वस्थ तथा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवा उवलब्ध गराउन नियमित बजार अनुगमन गर्ने नीति लिइनेछ
- स्थानीय उत्पादनको वृद्धिगरि आयतलाई घटाई निर्यात बढाउने व्यवस्था मिलाईने छ ।

२.३ आपुर्ति क्षेत्र नीति :

- स्थानीय स्तरमा उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन जनतालाई खाद्यान्न उपलब्धतामा आत्मनिर्भर बनाउने नीति लिइनेछ । जसबाट स्थानीय उत्पादन उपभोग गर्ने बानी बसाली खाद्यान्न परनिर्भरतालाई क्रमशः कम गर्दै लैजान आहार परिवर्तन र स्वस्थ रहन जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- उपभोक्ताको हकहितलाई ध्यानमा राख्दै वस्तु तथा सेवाको सहज एवं मितव्ययी आपुर्तिको लागि सरकारी, निजी, सामुदायिक र सहकारी संस्थाहरुबीच प्रभावकारी समन्वय गर्ने नीति लिइनेछ ।
- दैनिक उपभोग्य वस्तु तथा सेवालाई सुलभ बनाउन नियमित रुपमा बजार अनुगमन र नियमन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विपद्को समयमा पनि वस्तु तथा सेवाको आपुर्ति हुन सम्बद्ध निकायको समन्वय र सहयोगमा संस्थागत क्षमता विकास र विस्तार गर्ने तथा भण्डारण क्षमता अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ॥

२.४ पर्यटन क्षेत्र नीतिः

- पर्यटन क्षेत्रको विकास मार्फत आर्थिक वृद्धि र रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि पर्यटन ,होम स्टे ,साहसिक पर्यटन ,अतिथि सत्कार तथा आतिथ्यतालाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ ।

- कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्रका महत्वपुर्ण पर्यटन क्षेत्रहरु प्रजापति क्षेत्र , बुढि सत्यवती ,हिले सत्यवती मन्दिर , हिले सिद्धबाबा कौडे र कालिलेख ,गुप्तेश्वर गुफा , लक्ष्मी नारायणको मन्दिर , क्षेत्रलाई राष्ट्रिय गन्तव्य सूचिमा सूचिकृत गर्न पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय सरोकारवालाहरुलाई समेत सम्बोधन गर्दै सर्वपक्षिय एक पर्यटन वोर्ड गठन गरी धार्मिक,सास्कृतिक र पर्यटन समग्र गुरुयोजना तयार गरिने छ ।
- पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी पर्यटन सम्बन्धी कार्यक्रमलाई संघीय र प्रदेश सरकारको सहयोग, समन्वय र सहकार्यमा अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- यस क्षेत्रको प्राकृतिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक र धार्मिक पर्यटनको अध्ययन अनुसन्धान गरी बजारीकरण एवं प्रचारप्रसार गर्ने र मौजुदा पर्यटकीय क्षेत्रको स्तरोन्नति र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नयाँ पर्यटकीय क्षेत्रको खोजी गरी विकास गरिनेछ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धन र पर्यटन विकास गर्न सार्वजनिक, निजी, सहकारी र सामुदायिक क्षेत्रसँग साझेदारी एवं सहकार्य, नेतृत्वदायी भूमिका र सहभागितालाई प्रोत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पर्यापर्यटन तथा कृषि पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गरी पर्यटन क्षेत्रलाई थप वातावरण मैत्री बनाइने नीति लिइनेछ ।
- पर्यटन क्षेत्रको लाभलाई ग्रामीण तहसम्म पुऱ्याउन होमस्टेलाई एक प्रमुख माध्यमको रुपमा विकास गरी ग्रामीण पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- Trecking root को अन्वेषण गरी विकास गर्ने नीति लिइने छ ।
- नेपाल पर्यटन भ्रमण वर्ष अभियानलाई टेवा पुग्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।

२.५ वित्तीय क्षेत्र नीति :

- समुदायमा रहेका पूँजिलाई एकत्रित गरी परिचालनद्वारा आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सरकारी तथा निजी बैङ्क वित्तीय क्षेत्रहरुको आकर्षण र स्थापना गरी वित्तीय सेवा उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने सबैले अनिवार्य रुपमा बैंक खाता खोल्ने नीति लिइने छ ।

२.६ राजश्व परिचालन नीति :

- गाउँपालिकास्तरीय राजश्व परामर्श समिति तथा राजस्व प्रक्षेपण सम्बन्धी सम्भावना अध्ययनमा उल्लेखित सुझाव एवं सिफारिसलाई यस गाउँपालिकाको राजस्व नीतिको आधारको रुपमा अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आन्तरिक श्रोतको कर, शुल्क, दस्तुर, महशुल असुली व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाई गाउँपालिकाको विकासको गतिलाई दिगो र भरपर्दो बनाउनको लागि राजश्व असुलीको योजनालाई नीतिगत रुपमा लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको सम्पत्ति तथा अन्य सरकारी सार्वजनिक सम्पदाहरुको उचित संरक्षण गर्ने नीति लिइने छ ।
- व्यवसाय कर, बहाल कर तथा अन्य श्रोतहरुको लगत संकलन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र रहेका आन्तरिक श्रोत साधनहरुको पहिचान तथा समुचित उपयोग गरी समयानुकूल आन्तरिक स्रोत वृद्धि गर्दै लगिने नीति लिइनेछ ।
- प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE)को प्रतिवेदनमा उल्लेखित क्षेत्रहरुमा उल्लेखित परिमाणको परिधि भित्र रहि ढुङ्गा,गिट्टी र वालुवा उत्खनन् गरी आन्तरिक बिक्री वा बाह्य बिक्री तथा निकासी गर्ने प्रयोजनार्थ कर, शुल्क असुल गर्ने नीति लिइनेछ ।
- राजस्व परामर्श समितिको संयोजकको अनुमति विना राजस्व नतिरिकन प्राकृतिक स्रोतको उपयोग गर्न नपाईने नीति लिईनेछ ।

- यस गाउँपालिका भित्र सार्वजनिक स्थलबाट उत्पादन हुने माटो, काठ दाउरा, जराजुरी, स्लेट,खरीढुङ्गा आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुहरुमा कर, शुल्क लिई आन्तरिक खपत तथा वाह्य निकासी गर्ने नीति लिईनेछ ।
- जग्गाको वर्गिकरण गरी मालपोत शुल्क निर्धारण गरिने नीति लिइने छ ।
- खाली रहेको सरकारी जग्गालाई करारमा उपभोग गर्न लगाउने नीति लिइने छ ।

(ख) सामाजिक विकास नीति :

१. शिक्षा नीति :

- शिक्षामा सबैको पहुँच र गुणस्तर अभिवृद्धि गरी प्रतिस्पर्धी, उद्यमी र नवप्रवर्तनशील मानव पूजींको विकासबाट आर्थिक सामाजिक रुपान्तरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- रोजगारी एवं स्वरोजगारीका लागि सीपमुलक शिक्षाको विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
- शैक्षिक प्रशासनमा निरन्तर सुधार, नवप्रवर्तन र सुशासनलाई संस्थागत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जीवन पर्यन्त शिक्षा, अनिवार्य आधारभूत शिक्षा तथा निःशुल्क आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा पद्धतिलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यावन्यन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- रोजगारी र उद्यमशीलता विकास गर्न प्राविधिक र व्यावसायिक शिक्षाको विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आर्थिकरुपले विपन्न लोपोन्मुख र सिमान्तकृत समुदाय र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने नीति लिइनेछ
- स्थानीय पाठ्यक्रम अन्तर्गत व्यवहारीक तथा व्यवसायिक सीप समावेश गरिने छ ।
- प्राविधिक शिक्षा संचालन गरी एक वार्ड एक प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- पूर्णसाक्षर घोषणा भएको गाउँपालिका रहेको हुँदा सम्बद्ध निकायसँग समन्वय गरी साक्षरोत्तर कार्यक्रमहरुको विकास, योजना तथा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- उच्च शिक्षालाई पहुँचयोग्य, प्रतिस्पर्धी र अनुसन्धानमूलक बनाउने नीतिलाई नीति लिइनेछ ।
- विपन्न परिवारका जेहेन्दार विद्यार्थीलाई प्राविधिक शिक्षा अध्ययनका लागि सहयोग गर्ने नीति लिईनेछ ।
- शैक्षिक सत्र २०७६/०७७ देखि तोकिएका लक्षित समूहका लागि सञ्चालनमा ल्याइएको आवासीय छात्राबास व्यवस्थाको निमित्त आवश्यक पूर्वाधार निर्माण र गुणस्तरीय व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नेपाल सरकारबाट निर्धारित गरिएका पाठ्यक्रमका अतिरिक्त व्यवहारिक सीपमूलक नैतिक र संस्कृत शिक्षाको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ ।
- पुस्तकालय र E-library स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने नीति लिइने छ ।

२. स्वास्थ्य तथा पोषण नीति :

- नेपालको संविधानबाट प्रदत्त मौलिकहकमा व्यवस्था भए बमोजिमका प्रावधानहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नागरिकलाई स्वास्थ्य बनाउन गुणस्तरीय सहज, सुलभ स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँच सुनिश्चित गर्दै सबैको स्वस्थ जीवन प्रत्याभूति गरी दिगो विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै वर्ग क्षेत्र र समुदायको नागरिकहरुको आधारभूत तथा गुणस्तरीय सेवामा समतामूलक पहुँच अभिवृद्धि गराउने नीति लिइनेछ ।
- सम्बद्ध निकायहरुसँग समन्वय गरी स्वस्थ जनशक्ति तयार गर्ने, रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउन तथा गुणस्तरीय र पोषणयुक्त खाद्य सामग्रीमा पहुँच बढाउने नीति लिइनेछ ।
- यस क्षेत्रमा उपलब्ध जडीबुटीको व्यवस्थापन र उपयोग गर्दै आयुर्वेद चिकित्सा प्रणालीको विकास तथा अन्य चिकित्सा प्रणालीहरुको संरक्षण तथा व्यवस्थित विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- स्वस्थ्य सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, जवाफदेही एवं जनउत्तरदायी बनाउन सुशासनमा जोड दिइनेछ ।

- स्वास्थ्य तथा पोषणबारे व्यापक जनचेतना जागृत हुने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सर्ने वा नसर्ने रोगहरुको वारेमा प्रवर्द्धनात्मक, निरोधात्मक, उपचारात्मक र जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सुआहारा मार्फत सञ्चालन हुने सुनौला हजार दिन लगायत अन्य पोषण सम्वन्धी कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइने छ ।
- स्थानीय अर्गानिक उत्पादित अन्न वालीहरु धान , मकै ,कोदो , गहुँ ,गेडागुडी हरियो सागपातको प्रयोग गर्ने बानीको विकास गरी आहार आनिवानी (food habit) सुधार गर्ने र जंङ्क फुडको प्रयोगलाइ निरुत्साहित गर्न सन्देशमूलक सूचना प्रवाह एवं शाखागत क्रियाशीलतालाई तीव्रता दिने नीति लिइने छ ।
- सुरक्षित मातृ शिशुलाई टेवा पुग्ने हेतुले सुत्केरी महिलालाई स्वस्थ, गुणस्तरीय र पोषणयुक्त खाद्य सामाग्रिका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने एवं वर्थिङ सेन्टर सम्म निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गर्ने तथा शुन्य होम डेलिभरीको नीति लिइनेछ ।
- सबै घरपरिवारका सदस्यहरुलाई स्वास्थ्य बिमा गर्न प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पूर्णखोपको दिगोपना तथा स्थानीयस्तरबाट सम्पादन गर्न सकिने सेवाहरु विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बच्चा,सुत्केरी,दीर्घरोगी तथा वृद्धवृद्धाहरुको मासिक नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गराउने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- योग आयुर्वेद , चिकित्सा , प्राकृतिक चिकित्सा जस्ता उपचार पद्धति हरु सुरु गर्ने नीति लिइने छ ।

३. खानेपानी तथा सरसफाई नीति :

- नेपालको संविधानबाट प्रदत्त मौलिक हकमा व्यवस्था भए बमोजिमका प्रावधानहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- खानेपानीलाई विकासको पहिलो प्राथमिकतामा राखेर कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका खानेपानी स्रोतहरुको मुहान व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका खानेपानी स्रोतहरुको मुहानमा गाउँपालिकाको अपनत्व हुने नीति लिइने छ ।
- आधारभूत खानेपानी सेवा सवै जनसंख्यालाई उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका भरि एकघर एकधारा नीति २०८० वर्ष भित्र पुरै सम्पन्न गर्ने नीति लिईने छ ।
- खुल्ला दिशामुक्त गाउँपालिका घोषणा भईसकेको हुँदा **Post ODF** कार्यक्रमलाई अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।
- जलवायु अनुकूल आयोजनाको निर्माण, जलाधार क्षेत्र तथा परम्परागत स्रोतको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सहर उन्मुख क्षेत्रमा ढल तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाउने र सोको लागि **Land fill site** को खोजी गरी व्यवस्थित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस क्षेत्रका आर्थिक सामाजिक एवं सांस्कृतिक महत्वका नदीनालाहरु तथा अन्य पानीका स्रोतहरु र तालतलैयाहरुको संरक्षण तथा वातावरणीय व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सार्वजनिक स्थल, संस्था र मानिसको आवागमन वढी हुने स्थानहरुमा र विषेशगरी वसपार्क सञ्चालनमा ल्याउने उक्त स्थानमा यात्रुहरुको सुविधालाई ध्यानमा राखी सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरी सरसफाइलाई प्राथमिकता दिने नीति लिइनेछ ।
- समुदायमा आधारित टोलविकास संस्थाको गठन, सरसफाई समिति एवं बजार व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशील तुल्याई बजार र गाउँ सरसफाई अभियानलाई तीव्रता दिने नीति लिइनेछ ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरुसँग सहयोग र समन्वय गरी घरघरमा वर्षातको पानी संकलन र प्रयोगद्वारा सुख्खायामको पानी अभावलाई परिपूर्ति गर्ने नीति लिइनेछ ।

३. संस्कृति प्रवर्द्धन :

- बहुल संस्कृति एवं सम्पदाहरुको संरक्षण सम्बर्द्धन र सांस्कृतिक सुसम्बन्धमा आधारित समाजको निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।

- सबै जाति/समुदायहरुको आ–आफ्नो मौलिक सांस्कृतिक परम्पराहरुको जगेर्ना गरी यस गाउँपालिकालाई साँस्कृतिक पहिचानको सम्बर्द्धन गर्ने नीति अपनाइनेछ ।
- विभिन्न प्राकृतिक प्रकोपबाट क्षतिग्रस्त धार्मिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक र साँस्कृतिक सम्पदाको पुनर्निमाण र संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- भाषा, साहित्य, सङ्गीत तथा नृत्यकला र ललितकला क्षेत्रको संरक्षण र विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै समुदायको धार्मिक र साँस्कृतिक मूल्य मान्यताहरुको सम्मान गर्ने नीति अपनाइनेछ ।
- धार्मिक एवं सांस्कृतिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- मूर्त तथा अमूर्त साँस्कृतिक सम्पदाहरुको अन्वेषण, अनुसन्धान एवं संरक्षण सम्वर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।

४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति :

- नेपालको संविधानबाट प्रदत्त मौलिक हकमा व्यवस्था भए बमोजिमका प्रावधानहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै वर्ग र क्षेत्रका महिलाहरुको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनैतिक अवस्थाहरुमा समान सहभागिता, महिलाको मूलभूत अधिकार सुनिश्चित गरी लैङ्गिक र मूल प्रवाहीकरण र सशक्तिकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा, भेदभाव र बहिष्करणको अन्त्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- मातृस्वास्थ्य र प्रजनन् स्वास्थ्य लगायतका आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरुको बारेमा महिलाको चेतना बढाइ ती सेवामा सहज पहुँच बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- एकल महिलाहरुको मानवअधिकार संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्ने खालको कार्यक्रम तय गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै नागरिकको अर्थपूर्ण सहभागितामा यस गाउँपालिकाको समावेशी विकास गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत साधनहरुमा महिला, आदिवासी जनजाती दलित समुदाय, अपाङ्गता भएका व्यक्ति एवं पिछडावर्गको पहुँचमा वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सम्बद्ध निकायहरुको सहयोग र समन्वयमा सीप विकास तालिम हासिल गरी उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरु उपयोग गर्न सक्षम तुल्याउने नीति लिइनेछ ।
- आदिवासी जनजाती, .दलित समुदाय पिछडावर्गका भाषा तथा संस्कृतिको संरक्षण एवं सम्वर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत (कसुर र सजाय) ऐन तथा नियमावलीलाई व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइने छ ।

५. जनसंख्या र श्रम तथा रोजगारी :

- जनसंख्या, वातावरण र विकासबीच सामञ्जस्य कायम गरी दिगो विकासका माध्यमबाट जीवनस्तरमा गुणस्तरीय सुधार गर्ने नीति लिइने छ ।
- जनशक्तिको वर्गिकरण गरि वैज्ञानीक योजना निर्माण गरिने छ ।
- रोगगारी तथा स्वारोजगारीको अवसर निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
- सम्वद्ध निकायको सहयोग र समन्वयमा जनसंख्या व्यवस्थापन र वातावरणबीच तादत्मय कायम गरी जनसंख्यालाई समग्र विकासको अभिन्न अङ्गको रुपमा व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ग्रामीण क्षेत्रमा पूर्वाधार विस्तार गरी आन्तरिक वसाइसराइलाई कम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ग्रामीण स्वरोजगारमूलक कार्यक्रमको संभावना अनुरुपका कार्यक्रम अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- दक्ष सीपयुक्त र उत्पादनमूलक मानव संसाधनको विकासद्वारा पर्याप्त रोजगारी एवं स्वरोजगारका अवसरहरु सिर्जना गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सम्बद्ध निकायको सहयोग र समन्वयमा लगानी मैत्री वातावरण सिर्जना गरी स्वदेश मै पर्याप्त र मर्यादित रोजगारी एवं स्वरोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सम्बद्ध निकायको सहयोग र समन्वयमा सीप तथा व्यावसायिक तालिमका अवसरहरुको विकास एवम विस्तार गर्दै अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने श्रमशक्तिको उत्पादन गर्न पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।

- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका कामदारहरुको सीप र क्षमताको उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ।
- वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त विप्रेषणलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बालश्रम निवारण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै प्रकारका बालश्रमको अन्त्य गर्न चेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बालश्रमिकहरुको उद्धार एवं पूनर्स्थापना केन्द्रहरुको स्थापना गर्न सम्बद्ध निकायहरुको समन्वय र सहयोग अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वालवालिका तथा किशोर किशोरीहरुको हक अधिकार संरक्षण गर्दै उनीहरुलाई सक्षम र योग्य नागरिक बन्ने वातावरण निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- बालबालिका र किशोर किशोरीउपर हुने सबैप्रकारका भेदभाव, शोषण, हिंसा, उपेक्षा र दुर्व्यवहारको अन्त्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई सफल एवं टेवा पुग्ने गरी कार्यक्रमहरु छनोट गरी लक्षित वेरोजगारी संख्या न्युनिकरण गर्ने नीति लिइनेछ।

६. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण नीति (जेष्ठ नागरिक एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति) :

- नेपालको संविधानबाट प्रदत्त मौलिक हकमा व्यवस्था भए बमोजिमका प्रावधानहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिका परिवारलाई दिइँदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सहज तथा समयमै उपलब्ध गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- व्यक्तिगत घटनादर्ता सम्बन्धी संस्थागत व्यवस्था तथा जनशक्ति क्षमता विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाबाट उपरोक्त लक्षित वर्गमा पर्नु भएका व्यक्तिहरुलाई उचित सम्मान गर्दै लगिने नीति लिइनेछ।
- सबै उमेरका नेपाली नागरिकले सामाजिक संरक्षणका लागि वाल्यकालमा शिक्षा ,स्वास्थ्य र पोषण,युवा अवस्थामा सीप, उद्यमशीलता र रोजगारी तथा ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्मान ,संरक्षण र सुरक्षा प्रदान गरिने छ।
- ज्येष्ठ नागरिक एवं अपाङ्गता भएका व्यक्ति हरुको पहिचान गरी परिचय पत्र वितरण गरि सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याइने छ।

७. युवा, खेलकुद र स्वयमसेवक सेवा :

- राष्ट्रिय युवा नीति, २०७२ को व्यवहारिक कार्यान्वयन गर्दै लगिने नीति लिइनेछ।
- राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक रुपान्तरणमा युवावर्ग संवाहकको रुपमा रहेको, साहस, सिर्जनशीलता, सिक्ने क्षमता एवं आत्मविश्वासका धनी वर्गलाई यस क्षेत्रको सर्वाङ्गीण विकासमा उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- युवालाई प्राविधिक शिक्षा तथा सीपमुलक तालिम मार्फत दक्ष, उद्यमशिल, आत्मनिर्भर बनाउने नीति लिइनेछ ।
- युवालाई विपद व्यवस्थापन, सामाजिक विकास, वातावरण संरक्षण खेलकुद लगायतका क्षेत्रमा स्वयमसेवकको भूमिकामा परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस क्षेत्रमा विभिन्न निकायसँगको सहयोग र समन्वयमा स्वदेशमा नै रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गरी युवा वेरोजगारका समस्यालाई क्रमिक रुपमा समाधान गर्दै लगिने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरुको सीप दक्षताको पूर्णरुपमा उपयोग गरी एवं सम्बद्ध निकायहरुको सहयोग र समन्वयमा स्वरोजगार तथा उद्यमशील बन्न आवश्यक तालिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- परम्परागत पेशाहरुलाई प्रवर्द्धन गरी आधुनिकीकरण गर्दै उत्पादनलाई बजारसम्म सहज पहुँचको व्यवस्था गरी त्यस क्षेत्रमा संलग्न युवालाई प्रोत्साहन र सम्मान गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नीति लिइनेछ।
- समाजमा विद्यमान गरिवी, अशिक्षा, छुवाछुत, विभेद, लैङ्गिक हिंसा तथा अमानवीय कार्यहरुको अन्त्य गर्न युवा परिचालन गर्न सम्बन्धित क्षेत्रगत निकायहरु, गैरसरकारी संस्थाहरुसँगको सहकार्य तथा समन्वयमा स्वयंसेवा समाजसेवा लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- कालिगण्डकी गाउँपालिकाका युवाहरुलाई खेलकुदमा दक्ष र खेल विकासको लागि गाउँपालिकामा खेल मैदान निर्माण गर्न पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाका युवाहरुलाई खेलकुदमा आकर्षण गर्न खेलाडीलाई राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा खेलकुदमा योगदान पुऱ्याउने वातावरण प्रदान गर्ने तथा सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यूवा उद्यमशीलता सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गर्नै नीति लिइने छ ।

(ग) पूर्वाधार विकास नीति :

१. सडक तथा पुल (झोलुङ्गे पुल समेत)

- मुलुकको आर्थिक सामाजिक विकासलाई गतिशील पार्न, सर्वसाधारणलाई पुऱ्याउने सेवालाई सहज तथा सरल पार्न र आर्थिक सामाजिक एकीकरण एवं प्रादेशिक तथा भौगोलिक सन्तुलन कायम गरी सर्वाङ्गीण विकासमा टेवा पुऱ्याउन सडकको महत्वपूर्ण भूमिका रहने विषयलाई हृदयङ्गम गरी सम्वद्ध निकायहरुको सहयोग र समन्वयमा व्यावहारिक कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सडक सञ्जाललाई दिगो बनाउन अनिर्वाय रुपमा नालिको व्यवस्था सहितको सडक निर्माणको नीति लिइनेछ ।
- कालिगण्डकी कोरिडोरसँग जोडिएका सहायक मार्गहरुलाई स्तरउन्नती गरी बाह्रै महिना यातायात सञ्चालन गर्नसक्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि, उद्योग, व्यापार जलविद्युत पर्यटन, शिक्षा र स्वास्थ्य सेवामा पहुँच बढाउने गरी स्थानीय यातायात सञ्जाल विस्तार र स्तरोन्नति गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सडक मार्गलाई सुरक्षित र छोटो दुरीमा सम्पन्न हुने गरी व्यवस्थित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सडकको दायाँवायाँ हरियाली कायम गर्न वायोइन्जिनियरिङ्गको कामकालागि कुल लागतको दुई प्रतिशत रकम लागत इष्टिमेटमै समावेश गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।
- सर्शत कार्यक्रम वनाई ८०/२० को जनसहभागितामुलक वा लागत साझेदारी कार्यक्रमलाई लागु गरिने छ ।
- स्थानीय तहबाट लगानी भएका सबै पूर्वाधारका योजनाहरुमा तीन प्रतिशत मर्मत संभारका लागि बजेट कट्टी गरिने नीति लिइनेछ । मर्मत सम्भार कोषको रकम सोही क्षेत्रमै खर्च गरिनेछ ।
- स्थानीय तहबाट लगानी भएका सडकहरुमा विनियोजित रकम मध्ये सडकमा रहेको पहिरो लगायतको अवरोध र खाल्डाखुल्डी पुर्न बढीमा चालिस प्रतिशत सम्म खर्च गर्न सकिनेछ । साठी प्रतिशत रकम सडक स्तरोन्नति मै खर्च गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । सडक सफाई गर्न आवश्यक नदेखिएमा पूरै विनियोजित रकम पूर्वाधार सहित स्तरोन्नतिमा लगानी गरिने नीति लिइनेछ ।
- प्रादेशिक पहुँच र आर्थिक वृद्धिलाई योगदान पुग्ने गरी सुरक्षित यातायात पहुँच र सुविधा विस्तार गर्न सम्वद्ध निकायहरुको सहयोग र समन्वय अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आयोजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा स्थानीय सीप, स्रोत तथा श्रमप्रधान प्रविधि अवलम्वन गर्ने नीति लिइनेछ कार्यक्रम सञ्चालन र मर्मत सम्भारको कार्य समुदायबाटै हुने व्यवस्था मिलाउने नीति लिइनेछ ।
- स–साना आयोजना सञ्चालन गर्नको साटो रोजगारी सिर्जना हुने र समयमै सम्पन्न हुन सक्ने आयोजना सञ्चालन गर्ने एवम गुणस्तरलाई विशेष ध्यान दिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा नदी नाला तथा खोलानालाको वहाव रहेको क्षेत्र भएकोले मौजुदा सडक तथा झोलुङ्गे पुलहरुलाई आवश्यकता अनुसार मर्मत सम्भार गर्ने तथा आवश्यकता र योजनाको छनौट चरणबाट प्राथमिकता प्राप्त स्थानहरुमा नयाँ पुलहरु निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ यसमा स्थानीय तहको साधन स्रोतले सम्भव भए सोही बमोजिम गरिनेछ । सम्भव नभए सम्बद्ध निकायको सहयोग र समन्वयको लागि पहल गरिनेछ ।
- मुख्य मुख्य सडकहरुमा सडकको दिगोपना कायम राखी यातायात सेवा नियमित सञ्चालनमा ल्याउन सक्ने गरी **Lenth Worker** को व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।

- मानवीय जनशक्ति परिचालन गरी सम्पन्न गर्न सकिने पुर्वाधार निर्माणका कार्यहरुमा मेशिन औजार प्रयोग नगर्ने नीति लिइने छ ।
- सबै विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा गाउँपालिका अध्यक्ष ,उपाध्यक्षको परामर्श लिनुपर्ने नीति लिइने छ ।
- सवै विकासका कार्यक्रमहरु छनोट र सञ्चालन गर्दा सरोकारवाला सबैको सर्वपक्षीय मूल समिति बनाइ गर्नुपने नीति लिइने छ ।

२. सिंचाइ नीति :

- सिंचित कृषि क्षेत्रको अभिवृद्धि ,कालिगण्डकीको समृद्धि गर्ने नीति लिइने छ ।
- कृषि योग्य भूमिमा भरपर्दो र दिगो सिंचाइ सेवा मार्फत कृषि उत्पादकत्व तथा उत्पादन सहयोग पुग्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- खेतीयोग्य जमिनमा सिचाई व्यवस्था गरिनेछ ।
- कालिगण्डकी भित्रका खेती योग्य फाँटहरुमा स्रोतको उपलब्धतालाई दृष्टिगत गरी निरन्तर सिँचाइ सुविधा पुऱ्याउने नीति लिइने छ ।
- मौजुदा सिचाई कुलो तथा सुरुङ्ग कुलोहरुलाई स्थलगत अध्ययन गरि मर्मत सम्भार,दिगोपना, संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- उपभोक्ताहरुको सहभागितामा मौजुदा सिंचाइ सुविधाहरुलाई दिगोपना प्रदान गर्न मर्मत सम्भारका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ
- सिंचाइ विकासको गुरुयोजना कृषि विकासका रणनीतिका लक्ष्यहरु परिपूर्ति र जलवायु परिवर्तन अनुकूल हुनेगरी सिंचाइ प्रणालीको विकास एवं विस्तार गर्न सम्बद्ध निकायहरुको सहयोग एवं समन्वयमा अगाडि बढाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका कुलो, नहरहरुमा आवश्यकता अनुसार कुलो बाहेक दुई वा तीन फिट दायाँ वा बायाँ कुलोको क्षेत्राधिकार कायम गरिने छ ।

३. भवन नीति :

- वातावरण मैत्री, सुरक्षित र सुलभ सार्वजनिक भवन तथा निजी आवासको विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- भूकम्प लगायत सबै प्रकारका प्रकोप प्रतिरोधी सार्वजनिक तथा निजी भवन निर्माण गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।
- भूकम्प पीडित परिवारलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउनको लागि सम्बन्धीत निकायमा पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, राष्ट्रिय भवन निर्माण आचारसंहिता २०६०, वस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड २०७२ मा नयाँ निर्माण हुने सरकारी तथा निजी भवन र निर्माण भइ सकेका सरकारी तथा निजी भवनहरुको नक्सा पास गर्नुपर्ने प्रावधान, सडक क्षेत्राधिकारको प्रावधान तथा अन्य सबै प्रावधानहरुलाई पालना गराउने र कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- अब निर्माण हुने पक्की तथा कच्ची संरचना निर्माण गर्दा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, वस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभुत मापदण्ड २०७२ मा व्यवस्था भए बमोजिम सडक क्षेत्राधिकार, सेट व्याक र खुला क्षेत्रका लागी छोड्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्थाको कार्यान्वयन कडाइका साथ लागू गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ ।
- सबै प्रकारको स्थायी तथा अस्थायी भवन, टहरा, सेड, वाल, अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा अनिवार्य रुपमा यस स्थानीय तहको अनुमति लिएर मात्र निर्माण गर्नुपर्ने नीति लिइने छ ।
- नक्सा पास भए अनुसार भवन निर्माण गर्ने सम्बन्धित घर धनीको कर्तव्य रहेको हुँदा नक्सा विपरित संरचना निर्माण भए नियमानुसार कारवाही गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सरकारी सेवालाई एकीकृत सुलभ र सहज बनाउन एकीकृत प्रशासनिक क्लष्टर तथा भवन विकासको नीति अवलम्बन गर्न सकिनेछ ।

- संघीय सरकार, स्थानीय तह र सम्बन्धित परिवारको सहभागितामा पराल वा खरको छाना भएको घर परिवारलाई जस्तापाताको छानामुनि ल्याउने गरी सुरक्षित नागरिक आवास प्रबन्ध मिलाउने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको कार्यालय अस्पताल शित भण्डार र प्रहरी चौकीको लागी उपयुक्त जग्गाको खोजी गरी शिघ्र भवन निर्माण अगाडि बढाउने नीति लिइने छ ।

४. सहरी विकास नीति :

- आधारभूत पूर्वाधार तथा सुविधा सहितको एकीकृत तथा वस्ती, आर्थिक अवसर र रोजगारी अभिवृद्धि र सुरक्षित तथा पहिचानयुक्त सहरी क्षेत्र विकास गर्दै लगिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- भू उपयोग नीतिमा आधारित भई गाउँपालिकाहरुको पूर्वाधारहरु विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरोन्मुख क्षेत्रहरुमा पूर्वाधार विकास र सहरी सेवाका लागि सम्बद्ध निकायहरु बीच समन्वय कायम गर्दै भौतिक सामाजिक तथा आर्थिक सम्बन्धको माध्यमबाट शहर गाउँ अन्तर सम्बन्धलाई सुदृढ र प्रगाढ गर्दै लगिने नीति लिइनेछ
- शहरी विकासको निम्ती ६०/४० लागत साझेदारीको नीति लिइने छ।

५. उर्जा, साना, लघु जलविद्युत नीति :

- स्वच्छ र नवीकरणीय ऊर्जाको माध्ययमबाट परम्परागत र पेट्रोलियम उर्जा माथिको परनिर्भरतालाई कम गर्ने नीति लिइने छ ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिकाभित्र हाल सञ्चालित सामुदायिक विद्युतिकरण संरचनालाई यस कार्यालयमा आवद्ध गराई सोको सञ्चालन व्यवस्थापन र आम्दानी खर्चको लेखा व्यवस्थित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- दाउराको प्रयोगलाई कम गर्दै लैजान वायोग्याँस तथा सुधारिएको चुल्हो जस्ता किफायती जैविक उर्जा प्रविधिहरुको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन र विस्तार गरिने नीति लिइनेछ ।
- नवीकरणीय ऊर्जामा जनताको पहुँच बढाई जीवनस्तरमा सुधार र रोजगारी वृद्धिगर्न सम्वद्ध निकायहरुको सहयोग र समन्वयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको सहरउन्मुख क्षेत्रहरु र सामुदायिक संस्थाहरुमा सौर्य सडक बत्ती जडान गर्ने नीति लिइनेछ सो को लागि सम्बद्ध निकायहरुमा सहयोगका लागि पहल गरिनेछ ।
- लघु तथा साना जलविद्युत उत्पादन सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिकाभित्र विद्युत वितरण प्रयोजनार्थ प्रयोग भएको काठको पोल जीर्ण भई जोखिममा रहेकोले स्टील पोलद्धारा काठको पोल प्रतिस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सम्भाव्यता देखिएको क्षेत्रमा स्थानीय तह र सम्बद्ध निकायको सहयोग र समन्वयमा लघु तथा साना जलविधुत निर्माण, सञ्चालन, विक्री, वितरण र विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नेपालको पानी जनताको लगानी राष्ट्रिय अभियानलाई मुर्त रुप दिन कालिगण्डकीको पानी जनताको लगानीलाई आकर्षित गरी लघु जलविद्युत उत्पादन गरी राष्ट्रिय विद्युत आपुर्तिको भार क्षमतालाई सघाउ पुऱ्याउने नीति लिइने छ ।
- विपन्न घर परिवारलाई विद्युतिकरणमा सहुलियत र सहयोग गरिने छ ।
- कृषि कार्यको लागी प्रयोग हुने विद्युत महशुलमा सहुलियत गरिने नीति लिइनेछ ।

६. सञ्चार :

- उपलब्ध सेलुलर मोवाइल सेवाका गुणस्तरीयता सुधार गरी नियमित सेवा पाउने व्यवस्थाको लागि सम्वद्ध निकायमा सहयोगका लागि पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।
- हुलाक सेवालाई सञ्चारको भरपर्दो, विश्वसनिय सेवाको रुपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जनताको सुसूचित हुन पाउने सूचनाको हकलाई प्रचलित कानुनमा व्यवस्था भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइने छ ।

- प्रेस मिडियाको सम्मान गर्दै आम सञ्चारका माध्यमहरुको सहयोग र समन्वयमा सार्वजनिक गर्नुपर्ने यस संस्थाको गतिविधि र क्रियाकलापहरुलाई पारदर्शीरुपमा सार्वजनिक गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकालाई वाईफाई निशुल्क क्षेत्र (**wifi free zone**) घोषणा गर्ने नीति लिइनेछ ।

(घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन नीति :

१. वन तथा भू-संरक्षण नीति :

- विद्यमान वनक्षेत्र कायम राखी वनको घनत्व, उत्पादकत्व र उत्पादन वृद्धिको लागि वनको सहभागिता मूलक र दिगो एवं वैज्ञानिक व्यवस्थापन गर्न सम्बद्ध निकायसँग समन्वय गरी अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।
- जैविक विविधता र जलाधारको दिगो व्यवस्थापन र उपयोगमा स्थानीय समुदायको पहुँच वृद्धि गर्ने एवम् पर्यापर्यटनका आधार क्षेत्रहरुलाई पुनर्स्थापन तथा पुनर्निमाण गर्ने सम्बद्ध निकायसँग समन्वय गरी अगाडि वढाउने नीति लिइने छ ।
- दिगोपन व्यवस्थापन र संरक्षण मार्फत वातावरणीय सन्तुलन कायम राखी जलवायु परिवर्तन न्यूनिकरणका सम्भावित अन्तराष्ट्रिय लाभहरु हासिल गर्न सम्बद्ध निकायहरुँग समन्वय गरी अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।
- वन पैदावरमा आन्मनिर्भता हासिल गर्दै यसमा आधारित उद्यमशीलता र रोजगारी वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वन डढेलोबाट धनजनको क्षति अधिक हुने खतरालाई रोक्नका निमित्त वन डढेलोको व्यवस्थापनको लागि सम्वद्ध निकायसँग समन्वय गरी संस्थागत संरचनाको निर्माण तथा पूर्व तयारी, डढेलो नियन्त्रण र डढेलो प्रतिरोधी क्षमता विस्तारको लागि अग्नीरेखा व्यवस्थापन र आकाशे पानी सङ्कलन कार्यक्रममा जनताको सहभागिता अभिवृद्धि गरिने नीति लिइनेछ ।
- निजी तथा सार्वजनिक जग्गाहरुमा वृक्षारोपण गरी वन क्षेत्रको विस्तार र वन पैदावारको आपुर्तिमा सहजता ल्याउन सम्बद्ध निकायहरुको सहयोग र समन्वयमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नीति लिइनेछ ।
- सवै खाले वनहरुमा आन्तरिक पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन गर्न जैविक विविधता र पानीको मुहान, कुवा, इनार क्षेत्रको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वन, वनस्पती, वातावरण र जैविक विविधताको वारेमा प्रचारप्रसार गरी स्थानीय वासिन्दाहरुको वातावरण संरक्षणमा सहयोग बढाउन निजी क्षेत्र, सामाजिक संस्था तथा सम्वद्ध निकायको सहयोग र सहकार्यमा वातावरण शिक्षा तथा प्रचारप्रसार केन्द्र स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जलवायु परिवर्तनले पारिस्थितिकीय तथा जलाधारीय प्रणालीमा पर्ने नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण अनुकुलन र समयानुकूल गर्न स्थानीय समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्न सम्वद्ध निकाय सँग सहयोग लिइनेछ ।
- स्थानीय अनुकूल योजनालाई समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्ययोजनाहरुमा मूलप्रवाहिकरण र सेवा प्रदायकहरुको क्षमता वृद्धि गर्न सम्बद्ध निकायसँग समन्वय गरी अघि बढाइनेछ ।
- वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन गुरु योजना निर्माण गरिनेछ ।
- वन व्यवस्थापन कार्यलाई उद्योगको रुपमा विकास गर्न वन तथा पैदावारमा आधारित उद्यमशीलता विकास तथा उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गरी हरित रोजगारी वृद्धि गरिने नीति लिइनेछ
- तुलनात्मक लाभ भएका उच्च मूल्यका जडीबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावरको संरक्षण, सम्वर्द्धन, खेती, विस्तार एवं निर्यातका लागि बजार प्रबर्द्धन गरिने नीति लिइनेछ ।
- एक गाउँ अनेक उद्यान कार्यक्रम तय गर्ने नीति लिइनेछ
- निजीवन, स्थानीय स्तरमा सञ्चालन भइरहेको पारिवारिक वन, सार्वजनिक स्थानहरुमा वृक्षरोपण, नर्सरी र वनजन्य उद्यम स्थापनाका लागि प्रवर्द्धन र सहयोगात्मक कार्यक्रम सम्बन्धित निकायसँग सहयोग, सहकार्य र समन्वयमा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वृक्षारोपण अभियानलाई महत्वका साथ अगाडी बढाउनृ र सडक निर्माणको क्रममा कूल लागत अनुमानको २ प्रतिशत बायोइन्जिनियरिङ कार्यमा खर्च गर्ने नीति लिइने छ ।
- उत्पादित वन पैदावारलाई नियमानुसार निकासी गर्ने नीति लिइने छ ।

२. फोहोरमैला व्यवस्थापन र Land fill sites नीति :

- घरभित्र तथा वाहिरबाट निस्कने फोहोर मैलाहरु निश्चित स्थानमा मात्र व्यवस्थापन गर्न **Land fill sites** का लागि जग्गा खोजी गरी, फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ
- **Land fill sites** को माध्यमबाट फोहोरलाई मोहोरमा वदल्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- उद्योग वाणिज्य संघ, सहकारी संस्था, टोल विकास समिति गठन, सरसफाइ एवं बजार व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशीलत गराउने आमासमूह गठन, युवाक्लव गठनगरी सबै प्रकारका सामाजिक संघ संस्थाको सहयोग र समन्वयमा कम्तिमा पन्ध्र पन्ध्र दिनमा आ–आफ्नो क्षेत्रमा सरसफाइ अभियान सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनमा सार्वजनिक निजी साझेदारी पद्धतिलाई अवलम्वन गर्ने नीति लिइनेछ
- फोहोरमैलालाई स्रोतमै वर्गीकरण गरी कुहिने पदार्थलाई कम्पोष्ट मल बनाउने तथा फोहोरमैलालाई **Reduce, Reuse, / Recycle** गर्ने गरी व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ यी पद्दति अवलम्बन गर्दा पनि व्यवस्थापन हुन नसकेको फोहोरमैललाई मात्र **Land fill sites** मा व्यवस्थापन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३. विपद् व्यवस्थापन, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन नीति :

- आ.व.को अन्तमा विपद् व्यवस्थापनको लागि विनियोजित रकम वाँकी रहेमा विपद् व्यवस्थापन कोषमा जम्मा गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापनका लागि अन्य निकायबाट पनि बजेट प्राप्त भएमा सोही कोषमा जम्मा गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विकासका सबै आयाम र चरणमा विपद् व्यवस्थापनलाई समाहित गराई विपद्बाट हुने मानवीय एवम् भौतिक लगायतका क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बद्ध निकायहरुको सहयोग र समन्वयमा आपतकालीन खोज, उद्धार, उपचार तथा तत्काल राहतका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम तय गर्ने नीतिलाई नीति लिइनेछ ।
- विपद्को समयमा आश्रयस्थलका लागि खुल्ला क्षेत्रहरु पहिचान गरी खुल्ला क्षेत्र कायम गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वस्ती/समुदायस्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता विकास व्यस्थापन गरी विपद् जोखिम न्यूनिकरण गर्नकालागि वडाहरुमा जनचेतनामूलक कार्यहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आग लागिको विपद् व्यवस्थापन गर्न यातायातको पहुँच भएको स्थानमा वारुणयन्त्रद्वारा विपद् व्यवस्थापन गर्ने र वारुणयन्त्र खरिदको लागि सम्बद्ध निकायमा पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।

ङ) जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन नीति :

- सम्बद्ध निकायको सहयोग र समन्वयमा जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन नीति २०७२ कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ विषेशगरी नदी, खोला नालाको किनारलाई रेखाङ्कन गरी जोनिङ्ग गर्नु जोखिम क्षेत्रको जमिनको उपयोगमा रोक लगाउने, भू:क्षय रोकथाम तथा जलाधार क्षेत्रको बढदो क्षयीकरणलाई नियन्त्रण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सम्बद्ध निकायहरु समेतको सहयोग र समन्वयमा बाढी, पहिरो जस्ता जलउत्पन्न प्रकोपहरु हुनु अघि नै रोकथाम गर्नु र यस्ता जोखिम र जोखिमबाट हुन सक्ने जनधनको क्षति न्यूनिकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।

(च) संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह नीति :

- कालिगण्डकी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण **(Profile)** तयार पारिनेछ ।
- कार्यालय व्यवस्थापन र संस्थागत सुदृढीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- संस्थागत पूर्वाधार निर्माण गर्न हाल केन्द्र अवस्थित क्षेत्रको आसपासमा आवश्यक जग्गा खोजी गरी प्रक्रिया अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट प्रदान हुने सेवाहरु र वडा कार्यपालिका कार्यालयबाट प्रदान हुने सेवाहरु र सेवा प्राप्त गर्ने प्रक्रिया र जिम्मेवार शाखा, तथा व्यक्ति, गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था सहित नागरिक वडापत्रको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ

- सेवा प्रवाहका लागि सबै महाशाखा/शाखाहरुमा **Internet** सुविधाको पहुँच, संस्थागत **Email, Website** को व्यवस्था गरी महत्वपूर्ण सूचनाहरु सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँ कार्यपालिका कार्यालयबाट प्रदान गर्नुपर्ने सेवाहरु वडा तहबाट माग भएमा समयसमयमा घुम्ती सेवाद्वारा सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने नीति लिइनेछ ।
- मानव संसाधनमा कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुको कार्यबोझ जिम्मेवारी, उत्तरदायित्व बमोजिम उत्प्रेरणा र मनोबल उच्च कायम राख्न, प्रोत्साहन गर्न प्राप्त आन्तरिक तथा वाह्य अनुदान स्रोतबाट प्रोत्साहन सुविधा उपलब्ध गराउने नीति लिइने छ ।
- न्यायपालिकाको सेवामा पहुच पुऱ्याउन सवै वडा र गाउँपालिकामा मेलमिलाप कक्ष स्थापना गरिनेछ ।

(छ) वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन नीति :

- कानुनी शासन, जनसहभागिता, उत्तरदायित्व र पारदर्शी रुपमा सेवा प्रवाह गरी सुशासन कायम गर्ने नीति लिइनेछ ।
- प्रभावकारी वित्तीय व्यवस्थापन मार्फत सार्वजनिक स्रोतको दक्ष एवम् सर्वोत्तम परिचालन, त्यसको लेखाङ्कन प्रतिवेदन तथा लेखापरीक्षण मार्फत वित्तिय व्यवस्थापन पारदर्शिता र जवाफदेहिता अभिवृद्धि गरी भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशिलता र सदाचार प्रबर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विकास आयोजनाहरु तथा कार्यक्रमहरुलाई छनौट गर्दा वित्तीय जोखिम कम हुने गरी प्राथमिकता निर्धारण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विभिन्न वडाहरुलाई कलष्टर बनाई चौमासिक रुपमा वडामा गई सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाबाट सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरुबाट समाजमा सकारात्मक उपलब्धी सम्बन्धी परीक्षण गर्न सामाजिक परीक्षण गर्ने पद्दतिलाई अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकालाई बेरुजुको आयतन सिर्जना हुन नपाउने गरी लेखापालन व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरिने नीति लिइनेछ ।
- बेरुजु देखिन आएमा सम्बद्ध निकायको सहयोग र समन्वयमा सम्परीक्षण गर्ने गराउने नीति लिइनेछ ।
- सार्वजनिक आय–व्यय र खरिद प्रक्रियालाई प्रभावकारी, व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउने नीति लिइनेछ ।
- आन्तरिक नियन्त्रण र लेखापरीक्षणलाई विश्वसनीय तथा प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।
- अनुगमन मुल्याङ्कनलाई गतिशील बनाउने नीति लिइनेछ । रु ५ लाख भन्दा कम लागतका योजनाहरु वडा स्तरीय अनुगमन समितिले र सो भन्दा बढी लागतका योजनाहरु गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन समितिले अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गरेपछि भुक्तानीको प्रक्रिया अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- शाखागत, निकायगत समन्वय कायम गरी सूचना तथा सञ्चार व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सम्बद्ध निकायको, समन्वयमा सुचना तथा सञ्चार व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी गराउने नीति लिइनेछ ।

(ज) बालमैत्री नीति :

- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी सुचकहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ

(झ) नदी तथा पानीका स्रोतहरु संरक्षण नीति :

- गाउँपालिकाभित्र बग्ने खोला, नदी, पोखरी र पानीका मुलहरु लगायतका प्राकृतिक स्रोतहरु अतिक्रमण, प्रदुषित, हुन नदिन तिनीहरुको संरक्षण हुने खालका कार्यक्रमहरु गर्ने नीतिहरु लिइनेछ ।
- सडक लगायतका भौतिक संरचना निर्माण गर्दा मुहानमा प्रतिकूल असर नपर्नेगरी गर्नुपर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नदी तथा खोला जन्य स्रोतबाट व्यवसायीक माछा निकासि अनुमति दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्रका खोलाहरुलाई सूचिकृत गरिने छ ।

(ञ) सार्वजनिक जग्गाको लगत र संरक्षण नीति :

- यस गाउँपालिकाभित्र रहेका सार्वजनिक, ऐलानी जग्गाहरु पहिचान गरि तिनको संरक्षण गर्ने र अतिक्रमण रोक्ने नीति लिइनेछ ती जग्गाहरुको अतिक्रमण रोक्न लगत अद्यावधिक कार्यलाई व्यवस्थित गरी त्यस्ता जग्गा व्यक्तिगत प्रयोजनार्थ दर्ता गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्ने दर्ता सिफारिस रोक्का गर्ने नीति लिइनेछ ।

(ट) दीर्घकालीन पूर्वाधार र संरचनाहरुको निर्माण नीति :

- गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र पर्ने दीर्घकालिन पूर्वाधारहरु जस्तै वसपार्क, म्यूजियम, पार्क, वृद्धाश्रम, बालगृह, औद्योगिक क्षेत्र, कवर्डहल, शैक्षिक प्रतिष्ठानहरु, शहरी सेवा केन्द्र, सभा सम्मेलन केन्द्र, तरकारी फलफूल बजार, हाटबजार, पार्किङस्थल, खेलमैदान, मन्दिर, पाटीपौवा, फोहोर प्रशोधन केन्द्र, पशु वधशाला, शवदाहस्थल लगायतका क्षेत्रहरुको पहिचान गरी प्राथमिकताक्रमका आधारमा योजना बनाई सम्बन्धीत निकायसँग समन्वय र सहकार्य गरी कार्यक्रम अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।

(ठ) सडक बत्ती व्यवस्थापन नीति :

- बजारक्षेत्रमा सौर्य ऊर्जा प्रणाली मार्फत सडक बत्ती व्यवस्थापन गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ
- समुदायबाटै विद्युत महशुल भूक्तानिको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

(ड) बजार केन्द्रहरुको निर्माण नीति :

- गाउँपालिकाका मूख्य बजार र बजारउन्मुख क्षेत्रका निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायको सहयोगमा योजना तर्जुमा गरिनेछ ।

(ढ) विविध नीति :

- यस गाउँपालिका भित्र निर्माणका लागि प्रयोग गरिने हेभि इक्युपमेन्ट मेसिनहरु जेसीवी, लोडर, डोजर र एक्साभेटर यस गाउँपालिकामा दर्ता गराइ दर्तावाला उक्त मेसिनहरुबाट मात्रै निर्माण कार्य गराउने नीति लिइनेछ दर्ता नभएका उक्त मेसिनहरुबाट समितिद्वारा वा निर्माण व्यवसायिद्वारा निर्माण कार्य भए गरेका एवं सञ्चालित योजनाको भुक्तानी रोक्का गरिने नीति लिइनेछ
- संघीय तथा प्रदेश सरकार संगको सहलगानी, सहकार्य र समन्वयमा सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रम माग गर्न Project Bank र विस्तृत प्रस्ताव तयार गरी समपुरक अनुदान र विषेश अनुदान माग गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने नीति लिइनेछ । सोको लागि आवश्यक मात्रामा समपुरक कोषको प्रबन्ध मिलाउने नीति लिइनेछ ।
- यस कालिगण्डकी गाउँपालिकाभित्रका उत्कृष्ट उपभोक्ता समिति/कृषि तथा पशुपंछी उद्यमी/कृषक उत्कृष्ट युवा तथा महिलाहरुलाई सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ
- यस गाउँपालिकाभित्र कक्षा १० (एस.इ.इ.) मा उत्कृष्ट अङ्क हासिल गर्न सफल १।१ जना छात्र र छात्रालाई सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ
- माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रममा समावेश हुन छुट भएका विषयको हकमा प्रचलित कानून, मन्त्रालय तथा निकायहरुबाट प्राप्त भएका आवश्यक निर्देशन माग गरी आएका पत्रका आधारमा कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- केन्द्र, प्रदेश NGO, INGO मार्फत ल्याइने साझेदारी कार्यक्रमहरुको सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
- घरेलु मदिराको उत्पादन विक्री गरी जिविकोपार्जन गरिरहेका व्यक्तिलाई वैकल्पिक आय आर्जनको व्यवस्था गरी उपभोगमा कडाइका साथ निषेध गर्ने नीति लिइने छ ।
- पुरातात्विक एवं ऐतिहासिक मौलिक वस्तुहरुको संग्राहलय मार्फत संरक्षण गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइने छ ।

आ.व ०७६/७७ को आय प्रक्षेपण अनुमान

रकम रु. हजारमा

शीर्षक	आ.व. २०७४/७५ को यथार्थ	आ.व. २०७५/७६ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७६/७७ को अनुमान
राजस्व			३६,०२,७८
आन्तरिक श्रोत	११३२६.६३७	३१२५०००	२५,००
११३१४ भुमिकर/मालपोत			
१४२४३ सिफारिश दस्तुर			
राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम			८,६१,५३
११४११ बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिबृद्धि कर [राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार]		४९५००	६,४३,००
११४५६ बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर [राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार]		५१००	६६,३०
१४१५६ बाँडफाँड भई प्राप्त विद्युत सम्बन्धी रोयल्टी [राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार]			१,५२,२३
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			२७,१६,२५
संघीय सरकार			२३,८३,००
१३३११ समानिकरण अनुदान	१३३०९०	६९३००	८,१६,००
१३३१२ शसर्त अनुदान चालु	११७६९५	१४२९००	१५,६७,००
प्रदेश सरकार			३,३३,२५
१३३११ समानिकरण अनुदान		४०६६	४१,२५
१३३१२ शसर्त अनुदान चालु		९६००	९०,००
१३३१४ विषेश अनुदान चालु		४६००	५२,००
१३३१६ समपुरक अनुदान चालु			१,५०,००
वित्तीय व्यवस्था (प्राप्ति)			०
अन्य आय		१२५००	
जनसहभागिता			

आ.व ०७६/७७ को चालु तथा पुँजीगत व्ययको अनुमान

रकम रू. हजारमा

सि.नं.	कार्यक्रम / आयोजना / क्रियाकलापको नाम	कार्यान्वयन हुने स्थान	स्रोत	जम्मा	कैफियत
१	पारिश्रमिक कर्मचारी	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१६२३४.९६६	
२	पारिश्रमिक शिक्षक कर्मचारी	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	६६३०	
३	पारिश्रमिक शिक्षक कर्मचारी	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	८३७०	
४	पारिश्रमिक पदाधिकारी	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	६९३७.२	
५	स्थानीय भत्ता	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	५५०	
६	महंगी भत्ता	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	८१६	
७	कर्मचारी प्रोत्साहन	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	४०५	
८	अन्य भत्ता	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३१३.९	
९	अन्य भत्ता	३, वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३७.२	
१०	बजेट निति तथा कार्यात्रम र योजना प्रकाशन	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१५०	
११	योजना अनुगमन मुल्याङकन	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५००	
१२	योजना तर्जुमा देखी गाउँसभा अभिवेशन सम्म खटिएका पदाधिकारी तथा कर्मचारी भत्ता	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
१३	सामाजिक परिक्षण	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५०	
१४	सार्वजनिक सुनुवाई	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	९०	
१५	पानी तथा बिजुली	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२५०	
१६	संचार महसुल	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	८००	
१७	संचार महसुल	३, वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८	
१८	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	३, वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार -	३८	

			राजस्व बाँडफाँड - नगद		
१९	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	८००	
२०	सवारी साधन मर्मत खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	७००	
२१	सवारी साधन मर्मत खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०	
२२	बिमा तथा नवीकरण खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
२३	फर्निचर तथा मेशिनरी	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५००	
२४	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२५००	
२५	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	३, वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१५०	
२६	इन्धन - अन्य प्रयोजन	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
२७	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२०९	
२८	सेवा र परामर्श खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	७५०	
२९	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५००	
३०	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	५००	
३१	अन्य सेवा शुल्क	गा.पा.तथा वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४५९५.८४४	
३२	अन्य सेवा शुल्क सामाजिक परिचालक	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१९१५.२	
३३	अन्य सेवा शुल्क स्वास्थ्य तर्फ	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१७०२.४	
३४	कर्मचारी तालिम खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४००	
३५	उपभोक्ता समिति अभिमुखिकरण	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३५०	
३६	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी क्षमता अभिवृदि कार्याक्रम		प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५००	
३७	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	८००	

३८	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	८००	
३९	भ्रमण खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२४००	
४०	भ्रमण खर्च	३, वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
४१	विविध खर्च	३, वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१२०	
४२	विविध खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१८००	
४३	उद्योग बाणिज्य महासंघ संस्थागत मेला	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	७५	
४४	गैर सरकारी महासंघ संस्थाग सुधिणीकरण	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	४०	
४५	नेपाल पत्रकार महासंघ सुधिकरण		प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	७५	
४६	निजामती कर्मचारी आधिकारिक ट्रेडयुनियन संस्थागत सुधिकरण	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	४०	
४७	विभिन्न संघ संस्थाको दिवस तथा पर्व सहयोग	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
४८	घर भाडा	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२०००	
४९	अन्य भाडा	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	८००	
५०	मुल्का खानेपानी योजना	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२४२०.०१५	
५१	मुल्का खानेपानी योजना	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समपुरक अनुदान चालु - नगद अनुदान	२४२०.०१५	
५२	मिनि टिलर खरिद योजना	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३०००	
५३	मोटर साइकल खरिद	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	५४०	
५४	२० घर एक नर्सरी १ घर एक करेसाबारी	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२०००	
५५	पशु विकास अनुदान कार्यक्रम	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५०००	
५६	फलफुल विरुवा खरिद योजना	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५००	
५७	सामुहिक खेती कार्यक्रम	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	४५००	

५८	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	५७६.४०९	
५९	घुमाउने कोरेङ छापचौर सातदोबाटो सडक	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५८००	
६०	पुर्तिघाट भाङखर्क सिरेनी ठुलोलुम्पेक सडक	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५८००	
६१	बरल्बा रम्फै सपाङ्दे लुङ सडक	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	७३५०	
६२	सेतिवेणी अर्वेनी भएकोट देउराली सडक	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	७३५०	
६३	हर्मिचौर देउराली सडक	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५०००	
६४	अमराई खानेपानी योजना	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	४६५०	
६५	गिदुवा खानेपानी योजना	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५३००	
६६	जोखुम गाउँ खानेपानी योजना	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२४१०.७९६	
६७	जोखुम गाउँ खानेपानी योजना	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समपुरक अनुदान चालु - नगद अनुदान	२४१०.७९६	
६८	दिहिङ खानेपानी योजना	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१३००	
६९	रम्फै बरल्बा खानेपानी योजना	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	४४००	
७०	रम्फै बरल्बा खानेपानी योजना	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०९०.३६५	
७१	रम्फै बरल्बा खानेपानी योजना	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समपुरक अनुदान चालु - नगद अनुदान	३०९०.३६५	
७२	राक्से खानेपानी योजना	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२१९६.२५५	
७३	राक्से खानेपानी योजना	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समपुरक अनुदान चालु - नगद अनुदान	२१९६.२५५	
७४	लम्सराङ खानेपानी योजना	गा.पा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८८२.५६९	
७५	लम्सराङ खानेपानी योजना	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समपुरक अनुदान चालु - नगद अनुदान	४८८२.५६९	
७६	बहुउद्देश्यीय सभाहल	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५६५०	
७७	हर्मिचौर खानेपानी योजना	गा.पा	प्रदेश नंबर ५ - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२५०	

७८	आवासिय विद्यलय सहयोग कार्यक्रम	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२०००	
७९	पर्यटन विकास कार्यक्रम	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१०००	
८०	स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	गा.पा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२०००	
८१	साँस्कृतिक भवन धुवाँखोला होमस्टे	७, वाड	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१०००	
८२	भैपरी आउने पूँजीगत	गा.पा	आन्तरिक श्रोत - आन्तरिक श्रोत - नगद	२५००	
८३	अन्य भत्ता	१, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३७.२	
८४	संचार महसुल	१, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८	
८५	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	१, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३८	
८६	सवारी साधन मर्मत खर्च	१, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०	
८७	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	१, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१५०	
८८	भ्रमण खर्च	१, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
८९	विविध खर्च	१, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१२०	
९०	अन्य भत्ता	२, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३७.२	
९१	संचार महसुल	२, वाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८	
९२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	२, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३८	
९३	सवारी साधन मर्मत खर्च	२, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०	
९४	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	२, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१५०	
९५	भ्रमण खर्च	२, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
९६	विविध खर्च	२, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१२०	
९७	चाउका देखी ढाँड टोलसम्म रिडरोड मोटरबाटो	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	

९८	जयखानी कमेरे लेन्टुङ मोटरबाटो	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३५०	
९९	जयखानी ट्रान्सफरमर सम्म मो.बा.	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१००	रानीटोला धुसेनी मो.बा.	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
१०१	सेनपोखरी देखि धारा सम्म मो.बा.	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१०२	ओखरगैरी खानेपानी मर्मत	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१०३	खानेपानी मर्मत संभार साविक ७ नं वडा	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१०४	खानेपानी मुहान मर्मत साविक ६ र काउले	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१०५	अम्बिका प्रा.वि.मर्मत	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१०६	कुटानी पिसानी मिल साविक ९ नं. वडा	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१०७	नागको थान संरक्षण बेल्टारी	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१०८	बैठक भवन निर्माण साविकको ४ नं. वडा	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१२५	
१०९	ब्याडमिन्टन खेल मैदान निर्माण जयखानी मा.वि.	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
११०	भलिवल खेल मैदान घेरावार साविक ५	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१२५	
१११	भलिवल खेल मैदान निर्माण साविक ३ नं. वडा	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
११२	मुलपानी भलिबल खेल मैदान निर्माण	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
११३	सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा केन्द्र लम्सराङ्ग	३, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
११४	अन्य भत्ता	४, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३७.२	
११५	संचार महसुल	४, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८	
११६	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	४, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३८	
११७	सवारी साधन मर्मत खर्च	४, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०	

११८	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	४, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१५०	
११९	भ्रमण खर्च	४, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
१२०	विविध खर्च	४, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१२०	
१२१	पुर्तिघाट देखी दाङलिङ बाटो सम्म रेलिङ	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१५०	
१२२	सिरेनी कटौंचे सम्म गो.बा.	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१२३	जयन्ते कुलो	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१२४	सिँचाइ कुलो एक्लुङ उपल्लो डाँडा	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१२५	आमा समूह भवन पुर्तिघाट	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
१२६	तल्लो डाँडा आमा समुह भवन	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	४००	
१२७	तल्लो वकेङ आमा समूह भवन	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
१२८	फुर्से आमा समूह भवन	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
१२९	भाङखर्क सौयनी कुटानी पिसानी मिल	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१३०	लपरतुङ कुटानि पिसानी मिल	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१३१	शारदा प्रा.वि. वाल निर्माण	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१५०	
१३२	दलित कार्यक्रम	४, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१३३	अन्य भत्ता	५, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३७.२	
१३४	संचार महसुल	५, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८	
१३५	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	५, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३८	
१३६	सवारी साधन मर्मत खर्च	५, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०	
१३७	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	५, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१५०	

१३८	भ्रमण खर्च	५, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
१३९	विविध खर्च	५, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१२०	
१४०	सिताके च्याउ खेती	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१४१	जनकल्याण मा.वि. चैया मोटरबाटो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
१४२	जोगीटोला लुङरिङ मोटरबाटो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
१४३	पोखरा पारी मोटरबाटो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१५०	
१४४	मल्लेङ सिम्ले साझबोट कृषि सडक	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
१४५	लुङ्दी डाँडा घोरेटो बाटो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१४६	लम्करा जनप्रिय प्रा.वि. बाटो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१४७	आरुपाटा मूल कुलो चैया	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१४८	बाँझोपाटा सिँचाइ	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१४९	बाह्र मुरे सिँचाइ कुलो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१५०	राट डाँडा तल्लो चोर कुलो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१५०	
१५१	होइमी पटेल कुलो	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२५०	
१५२	खानेपानी निर्माणा साविक वडा नं. ५	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१५३	खानेपानी टंकी मर्मत चैया	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१५४	डाँडँवारी खानेपानी टंकी निर्माण	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१५५	दिपेन्द्र प्रा.वि. खानेपानी व्यवस्थापन	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	५०	
१५६	साविकको वडा नं. २ र ३ पानी टंकी निर्माण	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
१५७	गणेश मन्दिर निर्माण साविक वडा नं. ७	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	

१५८	दलित साझा मञ्च भवन निर्माण	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
१५९	पोखराचौर खेल मैदान निर्माण	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	१००	
१६०	युवा भवन निर्माण जोगीटोला	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	३००	
१६१	लितुङ नि.मा.वि. घेरावार	५, वडा	नेपाल सरकार - समानिकरण अनुदान - नगद अनुदान	२००	
१६२	अन्य भत्ता	६, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३७.२	
१६३	संचार महसुल	६, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८	
१६४	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	६, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३८	
१६५	सवारी साधन मर्मत खर्च	६, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०	
१६६	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	६, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१५०	
१६७	भ्रमण खर्च	६, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
१६८	विविध खर्च	६, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१२०	
१६९	अन्य भत्ता	७, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१३७.२	
१७०	संचार महसुल	७, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	४८	
१७१	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	७, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३८	
१७२	सवारी साधन मर्मत खर्च	७, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	३०	
१७३	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	७, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१५०	
१७४	भ्रमण खर्च	७, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	२००	
१७५	विविध खर्च	७, वडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - राजस्व बाँडफाँड - नगद	१२०	
			कुल जम्मा	१८९३७८.३१९	

सशर्त

रकम रू. हजारमा

सि. नं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	कार्यान्वयन हुने स्थान	स्रोत	जम्मा	कैफियत
१	अस्थायी तथा करार कर्मचारीका लागि पोशाक	गा.पा.	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु - नगद अनुदान	१०	
२	पोषण कार्यक्रम (नेपाल सरकार)	"	"	३०५	
३	आँखा नाक कान घाँटी तथा मुख स्वास्थ्य सम्वन्धि म. स्वा. स्वयंसेविकाहरु तथा स्वास्थ्य शिक्षकहरुको लागी अभिमुखिकरण	"	"	८०	
४	आधारभूत तथा आकस्मिक सेवा स्वास्थ्य चौकी/प्रा. स्वा. के./ प्राथमिक अस्पतालको न्यूनतम सेवा मापदण्ड अनुगमन सम्वन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम	"	"	१००	
५	आधारभूत तथा आकस्मिक सेवाको लागि औषधि खरिद (पूर्वानुमान, परिमाण निर्धारण तथा स्पेशिफिकेसन तयार गर्ने कार्यको समेत खर्च)	"	"	८५०	
६	आधारभूत तथा आकस्मिक सेवाको सुनिश्चततका लागि औषधीको आपूर्ति र उपयोग, सम्वन्धि कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङकन (अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	"	"	१००	
७	आधारभूत तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारीहरु समेत)	"	"	६४२१९	
८	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम	"	"	७००	
९	आयुवेद तथा बैकलपीक चिकित्साका कर्मचारीको तलव भत्ता लगायतको बार्षिक खर्चृ	"	"	२०८७	
१०	उपचार केन्द्रहरुमा आकस्मिक अवस्थामा औसधि एवं ल्याब सामाग्री ढुवानी, कार्यक्रमका लागि आवश्यक स्टेशनरी तथा फर्म फरमेट फोटोकपी, बिरामीको व्यक्तिगत विवरण ई-टि.बि रजिस्टरमा अध्यावधिक, समुदाय परिचालन गरि क्षयरोग विरामी निदानका लागि प्रेषण तथा उपचार, विश्व क्षयरोग	"	"	४५	
११	औलो नियन्त्रण कार्यक्रमको अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन, औलो माहामारी हुने औलो ग्रसीत क्षेत्रको छनौट गरी बिषादि छर्कने (रेस्पोन्सीभ स्प्रेइङ समेत), विश्व औलो नियन्त्रण दिवस मनाउने तथा औलो नियन्त्रणका लागि बहुनिकाय अन्तरक्रिया	"	"	२१	
१२	औषधि लगायतका सामाग्रीको ढुवानी तथा रिप्याकिङ र वितरण समेत	"	"	१००	

१३	औषधिको समुचित प्रयोग प्रवर्धनको लागि साथी समुह शिक्षा कार्यकम (peer group discussion) तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सम्वन्धि स्तरीय उपचार पद्धिति अभिमुखिकरण तथा समिक्षा कार्यक्रम	"	"	१२५	
१४	कम्युनिटि डट्स कार्यक्रम कार्यक्रम संचालन खर्च	"	"	२०	
१५	कार्यक्रमको नियमित अनुगमन तथा मुल्यांकन गरि कार्यक्रमको गुणस्तरीयता सुनिस्चित गर्ने, स्थलगत अनुशिक्षण गरि स्वास्थ्यकर्मिहरूको क्षमता अभिवृध्दि, क्षयरोगका बिरामीको उपचारको नतिजको कोहर्ट विश्लेषण तथा कार्यक्रमको चौमासिक समिक्षा	"	"	८५	
१६	कार्यालय संचालन तथा मसलन्द खर्च	"	"	५०	
१७	खोप केन्द्र निमार्ण	"	"	४०४	
१८	तरल नाईट्रोजन ढुवानी भण्डारण तथा वितरण तथा व्यवस्थापन	"	"	२४०	
१९	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	"	"	६३३५	
२०	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	"	"	१०१०	
२१	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	"	"	१७९५	
२२	दानुरा रुवेला खोप अभियान	"	"	९३	
२३	न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यान्वयनका लागि आवश्यक औजार उपकरण तथा स्वास्थ्य समाग्री खरिद, मर्मत तथा व्यवस्थापन	"	"	१५०	
२४	नवीकरणीय ऊर्जा प्रबिधिहरु (लघु तथा साना जलबिधुत, सौर्य ऊर्जा, वायोग्यास, वायोमास, ऊर्जाको उत्पादनमुलक परिप्रयोग) मार्फत ऊर्जा उत्पादन र परिप्रयोग	"	"	१८००	
२५	नसर्ने रोग सम्बन्धि कार्यक्रम (अभिमुखिकरण, नसर्ने रोग तथा मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम (Hypertension, Diabetes, COPD, Cancer days)	"	"	७०	
२६	नियमित तथा पुर्ण खोप दिगोपना र खोप ढुवानी	"	"	३४८	
२७	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाइ सामग्री एवम् कक्षा ८ को परीक्षा व्यवस्थापन अनुदान	"	"	२८३	
२८	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाइ सामग्री एवम् कक्षा ८ को परीक्षा व्यवस्थापन अनुदान	"	"	१५९	
२९	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाइ सामग्री एवम् कक्षा ८ को परीक्षा व्यवस्थापन अनुदान	"	"	९९७	
३०	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	"	"	५२३०	

३१	महामारी तथा प्रकोपजन्य रोगहरुको अबस्थामा RRT/ CRRT परिचालन गर्ने, चौमाशिक रिभ्यु तथा अभिमुखीकरण गर्ने	"	"	६०	
३२	महीला स्वास्थ्य स्वयं सेविका कार्यक्रम (अर्ध वार्षिक समिक्षा र दिवस मनाउने)	"	"	१२	
३३	विरामीको लागि ओ.पि.डि.टिकट (कार्वन कपी सहितको) छपाई	"	"	१००	
३४	तलव	"	"	४१७	
३५	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	"	"	१४८२	
३६	परिवार योजन तथा प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रम	"	"	७२४	
३७	परिवार योजन तथा प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रमका लागि औजार/उपकरण खरिद	"	"	२७	
३८	पशु स्वास्थ व्यवस्थापनको लागि ओषधि वितरण	"	"	१४५	
३९	पशुपन्छी तथा मत्स्य उपचार सेवा	"	"	६०	
४०	पालुंग खोला, रिठामुनी झो.पु, कालीगण्डकी गाउँपालिका, गुल्मी	"	"	४०००	
४१	पि.बि.सी. तथा क्षयरोगका विरामी तथा क्षयरोग भएका सबै बालबालिकामा सम्पर्कका सबै घरपरिवारका सदस्यहरूमा सम्पर्क परिक्षण, एवं j विरामीका घरपरिवारमा पाँच वर्ष मुनिका क्षयरोगको कुनै चिन्ह लक्षणा नभएका बालबालिकालाइ टि.बि. पि.टी कार्यक्रम	"	"	८	
४२	बिद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा, आमा समूह तथा स्थानीय तहमा स्वास्थ्यका लागि सामाजिक व्यवहार परिवर्तन प्रवर्ध्दन अभियान	"	"	१२५	
४३	भकारो सुधार कार्यक्रम	"	"	३००	
४४	माटो परिक्षण गरी माटो सुधारको लागि सामग्री/ प्रविधि वितरण/ हस्तान्तरण	"	"	२००	
४५	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	"	"	४०	
४६	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण	"	"	१०	
४७	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, ANC, न्यानो झोला, Vitamin K Magnesium Sulphate, Calcium Gluconate र निशुल्क गर्भपतन कार्यक्रम	"	"	७४५	
४८	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रमका लागि व्यक्ति करार	"	"	५३२	
४९	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारी,प्राविधिक धारका प्रशिक्षक समेत)	"	"	२४०६२	

५०	मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी महत्वपूर्ण दिवस मनाउने (आत्महत्या रोकथाम दिवस, मानसिक स्वास्थ्य दिवस, अल्जाईमर दिवस)मानसिक स्वास्थ्य समस्याबाट प्रभावित व्यक्तिका परिवारका सदस्यहरु (स्याहारकर्ताहरु) का लागी क्षमता अभिब्रिधी कार्यक्रम	"	"	१९	
५१	रेबिज, सर्पदंश आदिको जनचेतनासम्बन्धि प्रचार प्रसार तथा दिवस मनाउने पशु पंक्षी आदीबाट हुने ईन्फुएन्जा, बर्ड फ्लु, ए यम आर सिष्टिसर्कोसिस, टक्सोप्लाज्मोसिस आदी विभिन्न सरुवारोग सम्बन्धि रोकथाम र सचेतना कार्यक्रम	"	"	२०	
५२	राष्ट्रपति रनिङ्ग सिल्ड प्रतियोगिता (स्थानीय तहस्तरीय)	"	"	१००	
५३	रोजगार संयोजकहरुको लागि स्थानीय भत्ता	"	"	१६	
५४	रोटा खोप सुरुवात	"	"	२५	
५५	वर्ड फ्लु रोग लगायत अन्यरोगहरुको नियन्त्रणको लागि वैठक तथा नमुना संकलन गरी पठाउने तथा प्रदेश तथा संघमा रिपोर्टिङ्ग गर्ने	"	"	७५	
५६	विद्यालय भौतिक पुर्वाधार निर्माण अनुदान	"	"	९७०	
५७	विद्यालय भौतिक पुर्वाधार निर्माण अनुदान	"	"	१५५	
५८	विद्यालय भौतिक पुर्वाधार निर्माण अनुदान	"	"	२७५	
५९	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	"	"	४१९	
६०	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	"	"	१४८०	
६१	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	"	"	२३६	
६२	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	"	"	७५४	
६३	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	"	"	४२४	
६४	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	"	"	२६६०	
६५	विभिन्न खोपहरु लगाए वापत भ्याक्सिनेटरलाई पारिश्रमिक	"	"	१२५	
६६	विश्व कुष्ठरोग दिवस तथा अपांगता दिवसको उपलक्ष्यमा कार्यक्रम	"	"	१५	
६७	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परंपरागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	"	"	४८६	
६८	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परंपरागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	"	"	७७	
६९	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परंपरागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	"	"	१३७	

७०	स्थानीय तहका स्वास्थ्य चौकी,प्रा स्वा के र अस्पतालहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको तलव महगी भत्ता स्थानीय भत्ता पोषाक लगायत अन्य प्रशासनीक खर्च समेत	"	"	२२२९३	
७१	स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुको मासिक, चौमासिक समिक्षा, सूचना संकलन, गुणस्तर सुधार साथै विधुतिय प्रतिवेदनका लागि इन्टरनेट सेवा समशुल भुक्तानी समेत	"	"	१९३	
७२	स्वास्थ्य संस्थाबाट टाढा रहेका बस्ती तथा स्वास्थ्य सेवामा पहूच कम भएका, कारागार, गुम्बा, स्कुल, बृधाश्रम,उद्योग भएको क्षेत्र, शहरी घनाबस्ती, लगायत अन्य क्षयरोगका जोखिमयुक्त जनसंख्यामा माइक्रोस्कोपिक क्याम्प लगायतका अन्य सकृय क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम	"	"	५०	
७३	सहकारी सिचाई, साना सिचाई मर्मत सम्भार तथा निर्माण	"	"	५००	
७४	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	"	"	४४२	
७५	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	"	"	१५५९	
७६	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	"	"	२४९	
७७	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	"	"	२१३	
७८	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	"	"	८८३	
७९	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	"	"	१५६	
८०	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	"	"	८३४	
८१	बिशेष अनुदान (मुख्यमन्त्री ग्रामिण विकास कार्यक्रम)	"	प्रदेश सशर्त	५२००	
८२	मिलन युवा समाज भवन निर्माण	"	"	१०००	
८३	कराङतुङ खानेपानी योजना	"	"	१०००	
८४	उपल्लो लुङ खा.पा. योजना वडा नं. ६	"	"	६०००	
कुल जम्मा				१६९९००	

कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आ.व. ०७६/७७ को लागी पारित आर्थिक ऐन

प्रस्तावना

कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम कालिगण्डकी गाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस ऐनको नाम "कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७६" रहेको छ ।
(२) यो ऐनका दफाहरु विक्रम सम्वत् २०७६ साल साउन १ गतेदेखि लागू हुनेछ ।

२. **सम्पति कर** : (१) कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र अनुसूची (१) बमोजिम सम्पति करको रुपमा घरजग्गा कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

३. **भूमि कर (मालपोत)** : कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

४. **घरजग्गा वहाल कर** : कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर वा जग्गा पूरै वा आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा मासिक भाडाको १० प्रतिशत घर जग्गा वहाल कर लगाइने र असूल गरिनेछ ।

५. **व्यवसाय कर :** (१) कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूजिगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूची (३) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
(२) गाउँभित्र संचालनमा रहेका व्यापार व्यवसायको दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी व्यवस्था कार्यविधिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

६. **सवारी साधन कर:** कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र दर्ता भएका भई संचालन हुने अटो रिक्सा, इ रिक्सा, ठेलागाडा दर्ता तथा वार्षिक शुल्कको दर अनुसूची ४ बमोजिम निर्धारण गरिएको छ ।

७. **जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर:** कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले उन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएका जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिड.,प्वाँख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरेवापत अनुसूची (५) बमोजिमको कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

८. **मनोरन्जन कर:** कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने मनोरन्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूची (६) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

९. **विज्ञापन कर:** कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूची (७) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१०. **बहाल बिटौरी शुल्क** : कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र आफूले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूची (८) मा उल्लेख भए अनुसार हाट,बजार वा पसलमा सोही अनुसूचीमा भएको व्यस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र अुसूल उपर गरिनेछ ।

११. **पार्किङ. शुल्क** : कालिगण्डकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ. सुविधा उपलव्ध गराएवापत अनुसूची (९) बमोजिम पार्किङ. शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१२. **स्थानीय पूर्वाधार उपयोग सेवा शुल्क:** कालिगण्डकी गाउँपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसूची (१०) मा उल्लेख गरेका स्थानीय पूर्वाधार र उपलव्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचीमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१३. **दर्ता, अनुमति, सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर:** गाउँपालिकाले दर्ता, अनुमती, सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुरमा अनुसूची (११) बमोजिम शुल्क निर्धारण गरिएको छ ।

१४. **जरिवाना तथा छुट सम्बन्धी व्यवस्था:** जरिवाना तथा छुट सम्बन्धी व्यवस्था अनुसूची १२ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ । :

१५. **कर तथा शुल्क संकलन सम्वन्धि कार्यविधि:** यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्वन्धी व्यवस्था कार्यपालिकाले निर्धारण गरेको कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची १

(दफा २ सग सम्बन्धित)

घरधुरी कर (सम्पती कर) अन्तर्गत प्रस्तावित करको दर

क्र.सं.	विवरण	आ.व. २०७६/७७ को लागि करको दर	कैफियत
(क)	पक्की घर/आर सी.सी	५००	
(ख)	जस्ता ढुङ्गा	३००	
(ग)	खर	१००	

अनुसूची :- २

(दफा ३ सँग सम्वन्धित)

भूमि कर (मालपोत) को दररेट

क्र.सं.	विवरण	आ.व. २०७६/७७ को लागि करको दर				कैफियत
(क)	न्युनतम २० रोपनी सम्म	अब्बल	दोयम	सिम	चाहार	
		२००	१५०	१००	५०	
ख)	२० रोपनी भन्दा माथि थप प्रति रोपनी	अब्बल	दोयम	सिम	चाहार	
		३०	२५	२०	१५	

अनुसूची :- ३

(दफा ५ सँग सम्वन्धित)

व्यवसाय कर

क्र.सं.	**विवरण**	**सिफारिस गरिएको वार्षिक कर**	**कैफियत**
१	**व्यवसायिक वस्तु**		
१.१	***चुरोट, मदिरा थोक बिक्रेताको बिक्री***		
	रु. ५० लाख भन्दा माथि	१००००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	८०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाख सम्म	३०००	
१.२	***चुरोट, मदिरा खुद्रा विक्री***		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	५०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	४०००	
	रु.५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	३०००	
	रु.५ लाखसम्म ।	२०००	
१.३	***सुन चाँदी तथा गहना बनाउने पसल (ज्वेलरी)***		
	रु. ३० लाखभन्दा माथि	१००००	
	रु. २० लाखदेखि ३० लाखसम्म	८०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	७०००	
	रु. १० लाखसम्म ।	५०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
१.४	**भिडियो, क्यासेट, रिकर्डर तथा प्लेयर, टेलिभिजन, फ्रिज, वाशिङमेशिन, कम्प्यूटर, ल्यापटप, मोबाइल, विद्युत सामान, क्यामेरा, टेलिभिजन, रेडियो आदिको थोक तथा खुद्रा बिक्री गर्ने**		
	रु. ५० लाखभन्दा माथि	१०००	
	रु. २० लाखदेखि ४९ लाखसम्म	७०००	
	रु. १० लाखदेखि १९ लाखसम्म ।	५०००	
	रु. १० लाखसम्म ।	३०००	
१.५	*निर्माण सामग्री (हार्डवेयर पसल)*		
	रु. ५० लाखदेखी माथी	४०००	
	रु. २० लाखदेखी ५० लाखसम्म	२०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म ।	१५००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	८००	
	रु.५ लाखसम्मको रड सिमेन्ट नभएको हार्डवेयर	४००	
१.६	*कार्पेट पर्दा अन्य फर्निशिङ्ग पसल*		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	१००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	७०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	५०००	
	रु. ५ लाखसम्म ।	३०००	
१.७	*पेट्रोलियम पदार्थको आयल स्टोर वा डिपोआयल निगमको दर्ता प्रमाणपत्रको आधारमा*		
	रु. ५० लाखभन्दा माथि	२५०००	
	रु. २० लाख ५० लाखसम्म	१५०००	
१.८	*दैनिक उपभोग्य खाद्यान्न पदार्थ, तरकारी, फलफूल, ग्याससमेत*		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	५०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाख सम्म	४०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाख सम्म ।	३०००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाख सम्म ।	२०००	
	रु. ३ लाखसम्म	१०००	
१.९	*साधारण चिया, कफी, खाना, खाजानास्ता, दूध डेरी, मिठाई पसल, आईसक्रिम पार्लर, आदि*		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	१००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	३५००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	२५००	
	रु. ३ लाखसम्म	१५००	
१.१	*कपडा पसल, रेडिमेड कपडा फेन्सी*		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	५०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	३०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	२०००	
	रु. ५ लाखसम्म ।	१५००	
१.११	***सवारी साधन बिक्रेता***		
	हेभी ट्रक टिपर बस समेत	५०००००	
	मिनी वस मिनी ट्रक	३५००००	
	हलुका सवारी साधन	२०००००	
	दुई पाँडग्रे सवारी साधन इन्जिन जडित	५००००	
१.१२	***व्यवसायीले कुनै सामानको डिलर राखी बिक्री वितरण गरेमा र कूनै सामानको थोक पसल राखेमा ।***		
	रु.१ करोड माथि	४००००	
	रु.१ करोडसम्म	२००००	
	रु ५० लाखसम्म	१२०००	
	रु. २० लाखसम्म	८०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. १० लाख सम्म ।	४०००	
१.१३	***फर्निचर शो रुम***		
	रु.५ करोडदेखि माथि	१०००००	
	रु.५ करोडसम्म	५००००	
	रु.१ करोडसम्म	३५०००	
	रु.५० लाखसम्म	२००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	१००००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	५०००	
	रु. ५ लाख सम्म ।	३०००	
१.१४	**स्टेशनरी,टाइबेल्ट,स्कुलड्रेस, गिफ्ट तथा खेलौना पसल**		
	रु. ५० लाखदेखि १ करोडसम्म	२५०००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	१५०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	१००००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	७०००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	५०००	
	रु. ३ लाखसम्म	३०००	
१.१५	***कम्प्यूटर ल्यापटप, मोवाईल, रेडियो आदि विद्युत्तिय सामाग्री मर्मत केन्द्र***		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	७५००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	३०००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	२०००	
	रु. ३ लाखसम्म ।	१०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
१.१६	***विविध व्यवसायिक कारोबार (माथि उल्लेख भए भन्दा बाहेक)***		
	रु १० करोडदेखी माथि	२०००००	
	रु. ५ करोडसम्म	१०००००	
	रु. ३ करोडसम्म	५००००	
	रु. ५० लाखदेखि १ करोडसम्म ।	२००००	
	रु. २० लाखदेखी ४९ लाखसम्म	१५०००	
	रु. १० लाखदेखि १९लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाखदेखि ९ लाखसम्म ।	३०००	
	रु. ३ लाखदेखि ४ लाखसम्म ।	२०००	
	रु. ३ लाखसम्म	१०००	
२	***विशेषज्ञ परामर्श तथा अन्य व्यवसायिक सेवा***		
	स्वस्थ्य सेवा कविराज, कानून व्यवसायी, अनुसन्धानकर्ता तथा परामर्शदाता, कम्प्यूटर एनालिष्ट तथा प्रोगामर, बीमाअभिकर्ता, सर्भेयर, अनुवादक, पशु चिकित्सक, शेयर दलाल, सामान ढुवानी तथा कम्पनी, सामान्य पेन्टर/फ्लेक्सवोर्ड निर्माण गर्ने व्यवसाय), विद्युतीय वाईरिङ, प्लम्वरिङ्ग		
२.१	***स्वास्थ्य सेवा अनुमति पत्र/दर्ता शुल्क***		
२.१.१	निजी अस्पताल	५००००	
२.१.२	नसिंङ्ग होम	३००००	
२.१.३	क्लिनिक (ल्याव सहित)	२०००	
२.१.४	सामान्य क्लनिक	१०००	
२.१५	सामुदायिक अस्पताल	१५०००	
२.१.६	साउना वाथ	१००००	
२.१.७	दन्त क्लिनिक	५०००	
२.१.९	फिजियोथेराफी	५०००	
२.१.१०	औषधि पसल	२५००	
२.१.११	ल्याव	३५००	
२.१.१३	पोलिक्लिनिक	५०००	
२.१.१३	कविराज, प्राकृतिक चिकित्सा	१०००	
२.१.१४	चश्मा (अप्टिकल) पसल	२५००	
२.१.१५	***कानून व्यवासायी***		
२.१.१६	ल फर्म	१००००	
२.१.१७	लेखापढी सेन्टर	५०००	आधा
२.३	***ईन्जिनियर सेवा तथा कन्स्लटेन्सी***		
२.३.१	इन्जिनियर	१००००	
२.३.३	ओभरसियर	५०००	
२.४	लेखापरीक्षक		
२.२.१	सि.ए.	१००००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
२.२.१	अन्य रजिष्टर्ड लेखापरीक्षक	२०००	
२.३	***फ्लेक्स बोर्ड लगायत अन्य बोर्ड निर्माण व्यबसायी***		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	१५०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	१२०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	१००००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	७०००	
	रु. ३ लाखसम्म ।	५०००	
३	***विविध व्यवसायी***		
३.१	कम्प्यूटर एनालिष्ट तथा प्रोगामर	५०००	
३.२	बिमा अभिकर्ता । अधिकर्ता	१५००	
३.३	सर्भेयर	१५००	
३.४	अनुवादक	५०००	
३.५	शेयर दलाल	१००००	
३.६	सामान्य पेन्टर	१०००	
३.७	विद्युतीय वाईरिङ, प्लम्वरिङ्ग ,	२०००	
४	**घ वर्गको निर्माण व्यवसाय नयाँ दर्ता एवं सुचिकृत निर्माण व्यवसायी नवीकरण शुल्क कारोबार रकम अनुसार**		
	रु ५० करोडदेखि माथि	१०००००	
	रु ३० करोडसम्म	७००००	
	रु २० करोडसम्म	५००००	
	रु १० करोडसम्म	३००००	
	रु १ करोडदेखि ५ करोडसम्म	२००००	
	रु ५० लाखदेखि १ करोडसम्म	१००००	
	रु.५० लाखसम्म	५०००	
	आवेदन दस्तूर	१०००	
	नामसारी	१००००	
	नाम संशोधन	५०००	
५	***उत्पादनमूलक उद्योग***		
५.१	**कोरा माल वा अर्ध प्रशोधित माल वा खेर गई रहेको माल सामान प्रयोग वा प्रशोधन गरी माल सामान उत्पादन गर्ने गलैंचा, गार्मेट र तयारी पोशाक, ग्रील, आल्मुनियम, मेटल वर्कस, व्लक रिङ, फाईवर फिक्चर आदि उद्योग व्यवसायमा :**		
	रु.५ करोडदेखी माथि	१०००००	
	रु.५ करोडसम्म	६००००	
	रु.३ करोडसम्म	४००००	
	रु.१ करोडसम्म	२००००	
	रु ५० लाखभन्दामाथि	१२०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	रु. २० लाखभन्दा माथि	८०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	४०००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	३०००	
	रु. ३ लाख सम्म	२०००	
५.२	**ब्यवासायीले स्थानीय स्तरमा उत्पादित बस्तुको खरिद, संकलन, संचय केन्द्र स्थापना गरेमा**	५०००	
६	**प्राकृतिक स्रोत र साधन उपयोग गर्ने उद्योग (क्रसर, ईट्टा भट्टा, अन्य उर्जामूलक उद्योग, खनिज उद्योग, सेरामिक्स, ढलौट) सामग्री उत्पादन आदि**		
	रु. ५ करोडभन्दा माथि	१०००००	
	रु १ करोड देखि ५ करोडसम्म	५००००	
	रु ५० लाखदेखि १ करोडसम्म	२००००	
	रु. ५० लाखसम्म	१००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	४०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	३०००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	२५००	
	रु. ३ लाखसम्म	२०००	
७	***कृषिसंग सम्बन्धित व्यवसायमा, फूल विरुवा बिक्री, नर्सरी संचालन, तरकारी खेती, सम्बन्धि***		
	रु.५ करोडदेखि माथि	३००००	
	रु.१ करोडदेखि ५ करोडसम्म	२००००	
	रु.५० लाखदेखि १ करोडसम्म	१००००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	७५००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	२०००	
	रु. ५ लाख सम्म ।	१०००	
८	***वन पैदावारमा आधारित उद्योग व्यवसाय, काठ चिरान सः मिल, प्लाइउड उद्योग, बेत, बाँस, काठका सामान निर्माण वा फर्निचर उत्पादन, काठमा कलात्मक बुट्टा कुद्ने, हस्तकला आदि***		
	रु.५ करोडदेखि माथि	३००००	
	रु.५ करोडसम्म	२५०००	
	रु.१ करोडसम्म	१००००	
	रु.५० लाखसम्म	७५००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	४०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	२५००	
	रु. ५ लाखसम्म ।	१५००	
९	***मिलहरु : (तेल, चामल, चिउरा) मसला आदि कुटानी पिसानी मिल***		
	रु.१ करोडसम्म	१००००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	रु.५० लाखसम्म	७०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	४०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	३०००	
	रु. ५ लाखसम्म ।	२०००	
१०	***पशुपालन फार्म : (गाईभैसी, बाखा, भेंडा, कुखुरा, बंगुर, पशुपक्षी, माछा)***		
	५ करोडभन्दा माथि	५००००	
	१ कराडदेखि ५ करोडसम्म	२५०००	
	५० लाखदेखि १ करोडसम्म	२००००	
	२० लाखदेखि ५० लाखसम्म	१५०००	
	१० लाखदेखि २० लाखसम्म	१००००	
	५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	५०००	
	५ लाखसम्म ।	३०००	
११	***दाना तथा पशु आहार उत्पादन***		
	१ करोड माथि	२५०००	
	५० लाखदेखि १ करोडसम्म	२००००	
	२० लाखदेखि ५० लाखसम्म	१५०००	
	२० लाखसम्म	५०००	
	१० लाख सम्म	२५००	
१२	*पर्यटन उद्योगः* पर्यटन आवास मोटेल, होटल, रेष्टुराँ, घरवास (होम स्टे), रिर्सोट, ट्राभल एजेन्सी, राफ्टिङ्ग, ट्रेकिङ्ग, वेलुन उडान, गल्फकोर्स, फन पार्क पोलो, घोडचढी आदि ।		
	रु. १० करोडमाथि	१५००००	
	रु.५ करोडदेखि १० करोडसम्म	१०००००	
	रु. २ करोड देखि ५ करोडसम्म	६००००	
	रु. १ करोडदेखि २ करोडसम्म	४००००	
	रु. ५० लाख देखि १ करोडसम्म	३५०००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	३००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	२५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	२००००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	१५०००	
	रु. ३ लाखसम्म	१२०००	
१३	**ट्राभल एजेन्सी, (प्लेन टिकट, रेलयात्रा, मोटरयात्रा बुकिङ, होटल बुकिङ आदि)**		
	रु. ५० लाख देखि १ करोडसम्म	५००००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	२००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म ।	१००००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	७०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	रु. ५ लाखसम्म	५०००	
१४	**सेवा उद्योग : (छापाखाना, परामर्श सेवा, जिनिङ्ग तथा वेलिङ्ग व्यवसाय, चलचित्र व्यवसाय, फोटोग्राफि, प्रयोगशाला, हवाई सेवा, शित भण्डार लगायतका अन्य उद्योग व्यवसायमा)**		
	रु.१० करोडदेखी माथी	२०००००	
	रु ५ करोड देखि.१०करोडसम्म	१५००००	
	रु.१ करोड देखि ५ करोडसम्म	५००००	
	रु. ५० लाखदेखि १ करोडसम्म	३००००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	२००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	१५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	१००००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	५०००	
१५	**व्यापारिक एवं आवास कम्प्लेक्स आदि निर्माण गरि संचालन गर्ने व्यवसायमा**		
	रु. ५० करोड देखि माथि	३०००००	
	रु २० करोडदेखि ५० करोडसम्म	२०००००	
	रु. १० करोडदेखि २० करोडसम्म	१५००००	
	रु. ५ करोडदेखि १० करोडसम्म	१०००००	
	रु. १ करोड देखि ५ करोड सम्म	५००००	
	रु. ५० लाखदेखि १ करोडसम्म ।	२००००	
	रु. ५० लाखसम्म ।	१५०००	
१६	**प्राकृतिक स्रोतहरु नदीजन्य ढुङ्गा बालुवा माटो आदी प्रयोग गरि तयार गरिएका सामग्री बिक्री शुल्क**		
	ढुङ्गा गिट्टी बालुवा प्रति घनफिट	६	
	इटा पाकेको तयारी प्रति गोटा	१० पैसा	
	माटो प्रति घनफिट	३	
	नगरपालिका भित्र माटो वा ढुङ्गा उत्खनन वडाको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने छ । स्वीकृति बिना माटो उत्खनन गरिएको पाईएमा उत्खननमा प्रयोग भएको स्काभेटर वा डोजरलाई प्रति साधन रु.१ लाख तथा ओसारपसारका लागि प्रयोग भएका ढुवानी साधनलाई रु.३० हजार प्रति सवारी साधन जरीवाना लाग्ने छ ।		
१७	**पानी प्रशोधन विक्री वितरणको लागि**		
	प्रति ट्याङकर	१००	
	प्रति जार		
	प्रति बोत्तल		
१८	***सञ्चार सेवा***		
	निजी क्षेत्रको हुलाक सेवा (चिट्ठी पत्र, पोष्टल)	२०००	
	निजी क्षेत्रका टेलिफोन, फ्याक्स सेवा, फोटोकपी, आई.एस.डि., ईन्टरनेट आदि समेत	५०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	कुरियर सेवा (सामान समेतको ढुवानी)	५०००	
	छपाई तथा प्रकाशन	५०००	
१९	**वित्तीय सेवाः नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व आर्थिक कारोवार गर्ने वाणिज्य वैंक सुचिकृत एवं दर्ता**		
	मुख्य कार्यालय	२००००	
	शाखा कार्यालय	१००००	
	वित्तीय कम्पनी		
	मुख्य कार्यालय	१५०००	
	शाखा कार्यालय	१२०००	
	बीमा कम्पनी		
	मुख्य कार्यालय	१५०००	
	शाखा कार्यालय	१२०००	
	आई.एम.इ., विदेशी मुद्रा सटही काउण्टर		
	मुख्य कार्यालय	१००००	
	शाखा कार्यालय	७०००	
२०	**सहकारी संस्थाहरुलाई पूंजीका आधारमा वार्षिक कर देहाय अनुसार हुने र अन्यत्र दर्ता भएका सहकारीहरुलाई उल्लिखित करको २०% लिई सूचीकृत गरिने छ।**		
	२५ करोडदेखि माथि	२५०००	
	१० करोड देखि २५ करोडसम्म	२००००	
	५ करोडदेखि १० करोडसम्म	१५०००	
	१ करोडदेखि ५ करोडसम्म	१००००	
	३० लाखदेखि १ करोडसम्म	५०००	
	३० लाखसम्म	२०००	
२१	**नेपाल सरकारका अन्य निकायमा विधिवत दर्ता भई सकेका र यस गा.पा. मा सूचीकृत मात्र हुने प्रकृतिका ब्यसायहरु**		
	५ करोडदेखि माथि	१५०००	
	१ करोडदेखि ५ करोडसम्म	१००००	
	२० लाखदेखि १ करोडसम्म	५०००	
	२० लाखसम्म पूँजी कारोवार	३००	

क्र.सं.	तह	वर्ग	नविकरण	अनुमति/दर्ता शुल्क
२२	***शिक्षा सेवाः*** **संस्थागत विद्यालयको अनुमति पत्र/दर्ता, नवीकरण शुल्क**		०	
	स्विकृतिको लागि धरौटी			५०,०००
	उच्च माध्यमिक तथा क्याम्पस			
	माध्यमिक तह ९ देखी १२ कक्षा सम्म	क	५००००	१०००००
		ख	३५०००	

क्र.सं.	तह	वर्ग	नविकरण	अनुमति/दर्ता शुल्क
		ग	२५०००	
		घ	१५०००	
	माध्यमिक तह ६ देखी ८ कक्षा सम्म	क	४००००	५००००
		ख	३००००	
		ग	२००००	
		घ	१००००	
	आधारभूत तह १ देखी ५ कक्षा सम्म	क	५००००	३००००
		ख	३५०००	
		ग	२५०००	
		घ	१५०००	
	मण्टेश्वरी	क	२००००	३००००
		ख	२००००	
		ग	२००००	
		घ	२००००	
	शिशुस्याहार कक्षा संचालन	क	१५०००	३००००
		ख	१५०००	
		ग	१५०००	
		घ	१५०००	
	मण्टेश्वरी, शिशुस्याहार केन्द्र, विद्यालय आदिको ठाउँसारी		१०००	
	मण्टेश्वरी, शिशुस्याहार केन्द्र, विद्यालय आदिको नामसारी र नाम परिवर्तन (माथिको वर्गीकरण अनुसारको दर्ता शुल्क अनुसार लाग्ने)			
	आवेदन फारम			१००
	संस्थागत विद्यालय धरौटी खाता नविकरण वार्षिक			५००

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
२३	***शिक्षा सुधार कोष***		
	बालगृह, बृद्धामश्रम, संचालन (प्रगति अनुसार)	२०००	
	क्लव, संघ सस्था, संचालन दर्ता (प्रगति अनुसार)	२०००	
	गैसस सिफारिस दस्तुर		
	वार्षिक कारोवार नविकरण	**दस्तुर**	
	रु.१० करोडदेखी माथि	५००००	
	रु.५ करोडदेखि १० करोडसम्म	२५०००	
	रु.१ देखि ५ करोडसम्म	१००००	
	रु. ५० लाखदेखि १ करोडसम्म	५०००	
	रु. ३० लाखदेखि ५० लाखसम्म	३०००	
	रु. १५ लाखदेखि ३० लाखसम्म	२०००	
	रु. १५ लाख सम्म ।	१०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था सूचीकृत	१५०००	
	गैर सरकारी संस्था सूचीकृत	५०००	
२४	**तालिम तथा अनुसन्धान केन्द्र संचालन अनुमती, नविकरण ।**		
	रु.५ करोड भन्दा माथी	५००००	
	रु.१ करोड देखि ५ करोडसम्म	२५०००	
	रु. ५० लाखदेखि १ करोड सम्म	२००००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म ।	१५०००	
	रु. ५ लाखदेखि २० लाखसम्म ।	१००००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	५०००	
	रु. ३ लाखसम्म	३०००	
२५	**टाईपिङ्ग, कम्प्यूटर तथा भाषा प्रशिक्षण संस्था, डाइभिङ इन्स्टिच्युट टयूशन सेन्टर तथा तयारी कक्षा संचालन**		
	रु. १० लाख देखिभन्दा माथि	२५०००	
	रु. ५ लाख देखि १० लाख सम्म ।	२००००	
	रु. ३ लाख देखि ५ लाख सम्म ।	७५००	
	रु. ३ लाखसम्म	५०००	
२६	*मर्मत सम्भार:* हेभी ईक्विप्मेन्ट बस, ट्रक, कार मोटरसाईकल, साईकल मर्मत, रिसोलिङ, रिकण्डीसन, कारखाना तथा सर्भिसिङ्ग, इन्जिनियरिङ्ग, इलेक्ट्रोनिक्स,		
	रु. २० लाखभन्दा माथि हेभी ईक्विप्मेन्ट	२५०००	
	रु. २० लाखभन्दा माथि ४ पांग्रे	१५०००	
	रु. १० लाख देखि २० लाख सम्म	१००००	
	रु. ५ लाख देखि १० लाख सम्म ।	५०००	
	रु. ५ लाख सम्म ।	३०००	
२६.१	**रेडियो, टि.भी. घडी, प्रेशर कुकर टेलिफोन विद्युत सामाग्री मर्मत केन्द्र**		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	७५००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	३०००	
	रु. ५ लाखसम्म ।	२०००	
२७	**वैदेशिक रोजगार सेवा र हाउजिङ कम्पनी तथा जग्गा खरिद विक्री (रियल स्टेट) ।**		
	रु. १ करोड भन्दा माथि	७५०००	
	रु. ५० लाखदेखि १ करोडसम्म	५००००	
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	२००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	७५००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म	४०००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म	३०००	
	रु. ३ लाखसम्म ।	२०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
२८	**मार्वल, सेनेटरी, रंग आदिको पसल**		
	रु.१ करोडदेखी माथि	३००००	
	रु. ५० लाख देखि १ करोडसम्म	२५०००	
	रु. २० लाखदेखी ५० लाखसम्म	१५०००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	१००००	
	रु. १० लाखसम्म ।	५०००	
२९	***भाडा वर्तन पसल :***		
	रु. २० लाखभन्दा माथि	७५००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	२५००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	१५००	
	रु. ३ लाखसम्म	१०००	
३०	***कवाडी पसल***	५०००	
३१	**केवुल नेटवर्क, र अन्य च्यानल बार्षिक ग्राहक संख्यका आधारमा, सि.सि. क्यामरा**		
	१५ सय भन्दा वढी ग्राहक भएमा	२००००	
	पन्ध्र सय सम्म भएमा	१५०००	
	एक हजार सम्म ग्राहक भएमा	१००००	
	पांच सयभन्दा कम भएमा	५०००	
	ड्राई क्लिनर्स,वार्षिक	५०००	
३२	***अन्य व्यवसाय***		
	१. पार्क, पिकनिक स्पट निजी	२००००	
	२. टुर अपरेटर	३०००	
	३. मसाज पार्लर	५०००	
३३	**अस्थायी हाट वजार तथा घुम्ती पसल (अस्थायी हाट वजार वा घुम्ती पसल राखेर देहायको व्यवसायमा देहाय वमोजिम पटके कर लाग्ने) प्रति दिन**		
	(क) घुम्ती पसल खुन्चा समेतमा प्रतिगोटा	१००	
	(ख) राँगा प्रति गोटा	१००	
	(ग) अन्य चौपाया प्रति गोटा	५०	
	(घ) हाँस कुखुरा प्रति गोटा	२५	
	(ङ) अन्य सामग्री	२५	
	(च) मिठाई पसल, पकाएको खानेकुरा भोजन समेत, प्रति दिन	१००	
३४	***पार्टी प्यालेस :***		
	रु. १० करोड भन्दा माथि	१५०००००	
	रु. ५ करोडदेखि १० करोडसम्म	१०००००	
	रु. २ करोडदेखि ५ करोडसम्म	६००००	
	रु. १ करोडदेखि २ करोडसम्म	४००००	
	रु. ५० लाखदेखि १ करोड सम्म	३५०००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	रु. २० लाखदेखि ५० लाखसम्म	३००००	
	रु. १० लाखदेखि २० लाखसम्म	२५०००	
	रु. ५ लाखदेखि १० लाखसम्म ।	२००००	
	रु. ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म ।	१५०००	
	रु. ३ लाखसम्म	१२०००	
३५	***क्याटरिङ सेवा :***		
	५ लाख माथि	५०००	
	३ लाखदेखि ५ लाखसम्म	२०००	
	३ लाखसम्म	१०००	
३६	***सेवा शुल्क :***		
	रकम कलम उठाई दिए वापत सेवा शुल्क सयकडा रु. ५।- लाग्ने ।		
	कूतवाली धरौटी राख्ने मोहीबाट र धरौटी बुझिलिने जग्गाधनी जम्मा रकमको सयकडा, २५ प्रतिशत		
३७	***चलचित्र छायाँङ्कन सेवा शुल्क :***		
	नगरपालिका भित्र चलचित्र छायाँङ्कन शुल्क प्रतिदिन		
	नेपालीको	५०००	
	सार्क मुलुकको	१००००	
	अन्य मुलुकको	२५०००	
३८	***मनोरन्जन कर :***		
	सिनेमा हल, भिडियो हल, साँस्कृतिक प्रदर्शन हल, थिएटर, संगित तथा मनोरञ्जन प्रदर्शन स्थलको प्रवेश शूल्कमा	३ प्रतिशत	
	जादु सर्कस, चटक, आदिमा दैनिक	५००	
३९	**ब्यवसाय परिचय पाटी प्रति वर्गफीट**	१००	
४०	**टोल सुधार विकास समाज दर्ता**	५००	
४१	**कृषि समूह, महिला समुह, दर्ता अन्य संगठित समूह**	५००	
४२	**विज्ञापन करको दर विवरणः**		
४३	**निर्माणकर्मी सूचिकृतः (घर नक्शा डिजाईन गर्ने व्यक्ति वा फर्म)**		
	वार्षिक सूचीकृत	१,०००	
	प्रति नक्शा दर्ता	१,०००	
४४	**बालुवा डिपो :**		
	नियमानुसार राजस्व बुझाई अन्यत्र स्थानबाट बालुवा, गिट्टी तथा माटो डिपोमा संकलन गरी विक्री वितरण गर्ने प्रयोजनको लागि यस नगरपालिकाको क्षेत्रमा दर्ता भएको डिपोहरुलाई देहाय बमोजिम कारोवारका आधारमा देहाय अनुसार ढुवानी शुल्क लिईने छ । र		
	सामाग्री बेच विखन गर्ने डिपोहरु दर्ता गर्दा रु.	३०००	
	वार्षिक नवीकरण शुल्क रु. छुट्टै बुझाउनु पर्नेछ ।	२०००	
	कारोवार गर्ने अनुमती ट्रीप संख्या वार्षिक	**ढुवानी शुल्क रु.**	
	१ देखी ३०० ट्रीपसम्म	१००००	

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस गरिएको वार्षिक कर	कैफियत
	३०१ देखी ७०० ट्रीपसम्म	१८०००	
	७०१ देखी १५०० ट्रीपसम्म	२५०००	
	१५०० ट्रीपभन्दा माथि	३५०००	
उल्लिखित अनुसार व्यवसायीहरुले राजस्व बुझाई सकेपछि प्रयोग गर्ने बिलको पछाडि छाप लगाई प्रमाणित गरी दिनुपर्ने छ । नगरपालिकाको छाप नलगाईएको बिल प्रयोग भएको भेटिएमा प्रति ट्रिप रु. ३०,०००।० जरिवाना लिने र उक्त रकमको २५ प्रतिशत उक्त कार्यमा सहयोग गर्ने सुरक्षाकर्मीलाई प्रोत्साहन स्वरुप प्रदान गरिने छ ।		

सुचिकृत शुल्क

नगरपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण कार्यमा संलग्न देहायका उपकरण देहाय बमोजिम वार्षिक सूचिकृत शुल्क सिफारिस गरिएको छ ।

क्र.स.	विवरण	आगामी आ.व.को दर
१	स्काभेटर	१५०००
२	जेसिवि, लोडर	१२०००
३	अन्य सूचिकृत (सप्लायर्स, पसल, संस्था आदी)	१०००
४	परामर्श दाता	१०००
५	**निर्माण व्यवसायी सूचिकृत**	**२०००**
६	मेलमिलाप कर्ता सूचिकृत	१०००
७	मेलमिलाप कर्ता नविकरण	५००

होटल तथा रेष्टुरा, पार्टी प्यालेस र रिर्सोटहरु

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका होटेल तथा रेष्टुरा पार्टी प्यालेस र रिर्सोटहरुकोको लागि राजस्व असुल गर्ने कार्यका लागि देहाय अनुसारको मापदण्ड कायम गर्न सिफारिस गर्ने र प्रत्येक मापदण्डलाई १० अंक दिई कुल अंक ३० हुनेगरी देहाय अनुसार मुल्यांकन गर्ने ।

क. क्षेत्रफल

ओगटेको क्षेत्रफल व.मी.	अंक भार
१० वर्ग मीटर भन्दा कम	२
१० देखी ५० वर्ग मीटर	४
५० देखी १०० वर्ग मीटर	६
१०० देखी २०० वर्ग मीटर	८
२०० देखी माथी	१०

ख. एक पटकमा सेवा प्रदान गर्ने संख्या

सेवा प्रदान संख्या जना	अंक भार
१० जना भन्दा कम	२
१० देखी ३०	४
३० देखी ५०	६
५० देखी १००	८
१०० देखी माथी	१०

ग. पूँजी लगानी

लगानी रकम	अंक भार
२ लाख सम्म	२
२ लाख देखी ५ लाख	४
५ लाख देखी १५ लाख	६
१५ लाख देखी ५० लाख	८
५० लाख देखी माथी	१०

मुल्यांकन

कुल अंकको मुल्यांकन	अंक भार
१० देखी कम	५०००
१० देखी १५	१००००
१५ देखी २०	२००००
२० देखी २५	५००००
२५ देखी माथी	१०००००

अनुसूची ४
(दफा ६ सँग सम्वन्धित)
सवारी साधन कर
अटो रिक्सा, इ रिक्सा, ठेलागाडा दर्ता तथा वार्षिक शुल्कको दर

क.सं.	बिवरण	दर्ता शुल्क	वार्षिक कर
१	अटो रिक्सा (सवारी साधन कर)	१२००	१५००
२	ई रिक्सा (सवारी साधन कर)	१०००	१०००

अनुसूची ५
(दफा ७ सँग सम्बन्धित)
जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर:

अनुसूची ६
(दफा ८ सँग सम्बन्धित)
मनोरञ्जन कर वापत करको दरहरु

क्र.स.	विवरण	करको दर
१	मनोरञ्जन कर प्रति टिकट	टिकटमा १० प्रतिशत
२	स्थायी सिनेमा हल	टिकटमा ५ प्रतिशत
३	सर्कस र खेल चटक आदिलाई दैनिक	१०००
४	रमाईलो मेला साँस्कृतिक कार्यक्रम आदि प्रतिदिन (आयोजक संग मूनाफा मूलक भएमा लिने)	१०००

अनुसूची ७
(दफा ९ सँग सम्बन्धित)
विज्ञापन कर

क्र.सं.	विज्ञापनको किसिम	विज्ञापन दस्तुर दर प्रति वर्गफिट	मदिरा सूर्ती जन्य विज्ञापन दस्तूर
१	होर्डिङ्ग बोर्ड (विज्ञापन पार्टी)	रु.१५०।- (प्रति वर्ष)	५० % थप
२	नियोनसाईन बोर्ड	रु.१००।- (प्रति वर्ष)	५० % थप
३	ग्लोसाईन (विद्युतीय) बोर्ड	रु.२००।- (प्रति वर्ष)	५० % थप
४	चलचित्र बोर्ड	रु.३००।- (प्रति वर्ष)	५० % थप
५	त्रि भिजन बोर्ड	रु.२००।- (प्रति वर्ष)	५० % थप
६	स्क्रोरल भिजन बोर्ड	रु.२००।- (प्रति वर्ष)	५० % थप
७	ब्यानर/फिल्मी पोस्टर	रु.१२००।- (प्रति गोटा प्रति हप्ता)	५० % थप
८	अकाशे बेलुन	रु.१००।- (प्रति वर्गफीट प्रति महिना)	५० % थप
९	व्यवसायी भवन प्रवेशद्धार विज्ञापन	रु.५००।- (प्रति वर्ष)	५० % थप
१०	घुम्ती (गाडीमा) विज्ञापन	रु.१०००।- (प्रति हप्ता)	५० % थप
११	स्टल	रु.१०००।- (प्रति दिन)	५० % थप
१२	व्याग प्याग	रु.१०००।- (प्रति दिन प्रति गोटा)	५० % थप
१३	वाकिङ्ग बेलुन	प्रति दिन रु.१००।- प्रति गोटा	५० % थप
१४	पोल व्यानर	प्रति हप्ता प्रति व्यानर रु.२००।-	५० % थप
१५	जात्रा मेला खेलकूद विज्ञापन	प्रति हप्ता प्रति वर्गफीट रु.१००।-	५० % थप
१६	सटर पेन्टिङ्ग	प्रति वर्ष रु.२०।- प्रति वर्गफिट	५० % थप
१७	डिपिएस बोर्ड	प्रति वर्गफीट रु.५०।-	५० % थप
१८	लाईट बोर्ड	प्रति वर्गफीट रु.८०।-	५० % थप
१९	डिजिटल होर्डिङ्ग बोर्ड	प्रति वर्गफीट रु.१००।-	५० % थप
२०	घरको छतमाथि राख्ने टेलिफोन तथा अन्य टावर	१००००	

अनुसूची ८
(दफा १० सँग सम्बन्धित)
वहाल विटौरी करका दरहरु

१	सर्वजनिक स्थानमा बनेका घर सटरहरुको प्रतिसटर, कोठा	टेण्डर प्रतिस्पर्धाका आधारमा कायम गर्ने
२	घुम्तीहरु मासिक प्रति वर्ग मि.	५०।००
३	टहराहरु मासिक प्रति वर्ग मि.	५०।००
४	गोदामहरु मासिक प्रति वर्ग मि.	५०।००
५	अन्य संरचनाहरु मासिक गाउँपालिकाको निर्णयानुसार	गाउँपालिकाको निर्णयानुसार

अनुसूची ९
(दफा ११ सँग सम्बन्धित)
पार्किङ शुल्कको दर

क्र.स.	विवरण	शूल्क रकम रु.
१	बस, मिनी बस, ट्रक र ट्रेक्टर (प्रति दिन)	३०
२	साना सवारी साधनहरु (प्रति दिन)	२०
३	२ पाङग्रे सवारी साधन	५

अनुसूची १०
(दफा १२ सँग सम्बन्धित)
स्थानीय पूर्वाधार उपयोग सेवा शुल्कः

क्र.सं.	सवारी साधनको किसिम	शुल्क (प्रति दिन)
१	बस, ट्रक	१००।००
२	ट्याक्टर ठूलो ४० हर्षपावर भन्दा बढी	१००।००
३	मिनी बस, ट्रक, जिप	६०।००
४	टेक्टरठूलो ४० हर्षपावर भन्दा घटी	५०।००
५	निजी कार, भाडा कार	५०।००
६	मोटरसाइकल स्कुटर	२०।००
७	विदेशी बस, ट्रक	२००।००
८	विदेशी मिनी बस, ट्रक, जिप	१५०।००
९	विदेशी कार र ट्याक्सी	१५०।००

अनुसूची ११
(दफा १३ सँग सम्बन्धित)
दर्ता, अनुमति, सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर

सि.न.	विवरण	दस्तुरको दर	कैफियत
	सिफारिस		
१	नाता प्रमाणित		
२	नेपालीमा	१००।००	
३	अंग्रेजीमा	५००।००	
द	**नागरिकता सिफारिस**		
१	वंशज नागरिकताको सिफारिश	१२०।००	
२	बैवाहिक अंगिकृत नागरिकताको सिफारिश	५००।००	
३	प्रतिलिपि नागरिकता सिफारिश	१००।००	
४	राहदानी सिफाशि	१००।००	
५	बहाल करको लेखाजोखा सिफारिस	१५०।००	
६	मोहि लगत कट्टाको सिफरिस	१५०।००	
७	घरजग्गा करको लेखाजोखा सिफरिस	२५०।००	
८	जन्ममिति प्रमाणित गर्ने	२५०।००	
९	व्यापार व्यवसाय बन्द भएको सञ्चालन नभएको वा हुँदै नभएको सिफारिस गर्ने	२५०।००	

सि.न.	विवरण	दस्तुरको दर	कैफियत
१०	मिलापत्रको कागज गराउने निवेदन दर्तागर्न सिफारिश गर्ने	२५०।००	
११	विवाहित वा अविवाहित प्रमाणित गर्ने	३००।००	
१२	निशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस	-	
१३	अंग्रेजी माध्यममा सिफारिस तथा प्रमाणित	५००।००	
१४	घर, बाटो प्रमाणित गर्ने	२००।००	
१५	व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गर्ने	२००।००	
१६	पुर्जामा घर कायम गर्ने सिफारिस	२००।००	
१७	फरक–फरक नाम थर जन्ममिति तथा प्रमाणित दुवै नाम गरेको व्यक्ति एकै हो भन्ने सिफारिस गर्ने	३००।००	
१८	नामथर जन्ममिति संशोधनको सिफारिस	५००।००	
१९	जग्गाधनी पुर्जा हराएको सिफारिस	२००।००	
२०	कागज र मन्जुरीनामा प्रमाणित गर्ने	१५०।००	
२१	कित्ताकाट गर्ने सिफारिस गर्ने संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा सस्थागत, व्यक्तिगत संरक्षक सिफारिस	२५०।००	
२२	संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा सस्थागत, व्यक्तिगत संरक्षक सिफारिस	१५०।००	
२३	हकवाला वा हकदार प्रमाणित गर्ने	१५०।००	
२४	नामसारी गर्ने सिफारिस गर्ने	२५०।००	
२५	जग्गा हक सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने	२५०।००	
२६	मृतक संग नाता प्रमाणित तथा सर्जमीन मुचुल्का गर्ने	२५०।००	
२७	विविध प्रकारका सिफारिस	१००।००	
२८	चार किल्ला प्रमाणित	५००।००	
२९	**आम्दानी प्रमाणित (अंग्रेजीमा)**		
क)	रु १० लाख सम्म	१०००।००	
ख)	रु १० लाख भन्दा माथि प्रति लाखमा (१ लाख) रु ३०० थप गरिने		
३०	**आम्दानी प्रमाणित (नेपालीमा)**		
क)	रु १० लाख सम्म	३००।००	
ख)	रु १० लाख देखी १६ लाख सम्म	४००।००	
ग)	रु १६ लाख भन्दा माथि	५००।००	
३१	उद्योग दर्ता सिफारिस		
क)	साना उद्योग	५००।००	
ख)	मझौला उद्योग	७५०।००	
ग)	ठुला अद्योग	१०००।००	
३२	उद्योग ठाउँसारी गर्न सिफारिस	५००।००	
३३	जीवित रहेको सिफारिस गर्ने	१५०।००	
३४	पूर्व प्रथामिक विद्यालय खोल्न सिफारिस र अनुमति दिने	५००।००	
३५	**जग्गा (धितो) मुल्याङ्कन (अंग्रेजी/नेपाली) सिफारिश मुल्याङ्कन गर्ने**		

सि.न.	विवरण	दस्तुरको दर	कैफियत
क)	रु १० (दश) लाख सम्म	१०००।००	
ख)	रु २० (बीस) लाख सम्म	१८००।००	
ग)	रु २० (बीस) लाख देखी ५० (पचास) लाख सम्म	३५००।००	
घ)	रु ५०(पचास) लाख देखी १ (करोड) सम्म	४०००।००	
ङ)	रु १ (करोड) भन्दा माथि	५०००।००	
३६	**विद्यालयको कक्षा थप गर्ने सिफारिश गर्ने**		
क	सामुदायिक वा सरकारी		
	क) बाल विकास केन्द्र सञ्चालन अनुमती	१००।००	
	ख) आधारभुत विद्यालय	२००।००	
	ग) मा.वि	५००।००	
	घ) स्नातक/स्नातकोत्तर	१०००।००	
ख	**निजि**		
	क) बाल विकास केन्द्र सञ्चालन अनुमती	५००।००	
	ख) आधारभुत विद्यालय	१०००।००	
	ग) मा.वि	१५००।००	
	घ) स्नातक/स्नातकोत्तर	२०००।००	
३७	**नयाँ विद्यालय खोल्ने अनुमतिको सिफारिश गर्ने**		
क)	**सामूदायिक**		
	क) बाल विकाश केन्द्र सञ्चालन अनुमती	५००।००	
	ख) आधारभुत विद्यालय	१५००।००	
	ग) मा.वि	२५००।००	
	घ) स्नातक/स्नातकोत्तर	३५००।००	
ख)	**निजी**		
	क) बाल विकाश केन्द्र सञ्चालन अनुमती	७५००।००	
	ख) आधारभुत विद्यालय	७५००।००	
	ग) मा.वि.	७५००।००	
	घ) स्नातक/स्नातकोत्तर	७५००।००	
३८	कोचिङ्ग सेन्टर खोल्ने सिफारिस	३०००।००	
३९	कम्प्युटर इन्स्टिच्युट खोल्ने सिफारिस	३०००।००	
४०	प्राविधिक शिक्षालय खोल्न सिफरिस	५०००।००	
४१	छुट जग्गा दर्ता सिफारिस ५ रोपनी सम्म	१०००।००	
४२	छुट जग्गा दर्ता सिफारिस ५ रोपनी भन्दा माथि	१८००।००	
४३	पालन पोषणको लागी सिफारिस गर्ने	निशुल्क	
४४	**आर्थिक अवस्थाको सिफारिस गर्ने**		
क)	विपन्नताको सिफारिस	१००।००	

सि.न.	विवरण	दस्तुरको दर	कैफियत
ख)	सम्पन्नताको सिफारिस	५००।००	
४५	विद्यालय ठाउँसारि सिफारिस गर्ने	१०००।००	
४६	टेलिफोन, धारा तथा विद्युत जडानको सिफारिस		
क)	आर. सी.सी. पक्की घर	३००।००	
ख)	अन्य घर	२००।००	
४७	काठ दाउराको सिफारिस	काठ ५००।०० कुकाठ ३००।००	
४८	सर्जमिन मुचुल्का गरेको शुल्क	३००।००	
४९	घर, पसल, बन्द कोठा खुलाउने मुचुल्का	१५००।००	
५०	चरित्रिक सिफारिस	२५०।००	
५१	भवन निर्माणको साधारण स्वीकृति सम्बन्धी सिफारिस	३००।००	
५२	छात्रवृत्ति सम्बन्धि सिफारिस	१००।००	
५३	पेन्शन मिलान सिफारिस	२५०।००	
५४	संस्था दर्ता सिफारिस	५००।००	
५५	जातिय पहिचान सिफारिस	२००।००	
५६	प्रचलित कानून अनुसार प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम अन्य सिफारिस गर्ते	१५०।००	
ध	**अन्य दस्तुर**		
१	निवेदन फारम दस्तुर	२०।००	
२	अनुसूचि फारम	२०।००	
३	निवेदन दर्ता शुल्क	१०।००	
४	जन्म र सम्बन्ध विच्छेद विलम्ब दस्तुर	२५०।००	
५	मृत्यू दर्ता विलम्ब शूल्क	१००।००	
६	विवाह दर्ता शूल्क	५००।००	
७	क) बसाईसराई कालीगण्डकी गा.पा.बाहिर जाने	५०००।००	
८	ख) गाउँपालिका भित्र	२००।००	
९	कोटेशन फारम शुल्क	आर्थिक नियमावलीअनुसार	
१०	टेन्डर फारम शूल्क	आर्थिक नियमावलीअनुसार	
न)	**निवेदन नक्कल प्रति पाना**		
क)	कार्यालयको तर्फबाट गर्नु परेमा	**१० प्रतिपाना**	
ख)	आफैले गरी लगेमा	**५ प्रतिपाना**	
११	भरुवा बन्दुक नविकरण दस्तुर	**५०००।००**	
१२	घर निर्माण नक्साको नक्कल दस्तुर	**१५०।००**	

अनुसूची १२
(दफा १४ सँग सम्बन्धित)
जरिवाना तथा कर छुट सम्बन्धि विवरण

छुट तथा जरिवानाको दर	कैफियत
गिट्टी, ढुङ्गा, वालुवा अवैध उत्खनन् गरेमा प्रति ट्र्याक्टर रु. १०००००	
गिट्टी, ढुङ्गा, वालुवा अवैध उत्खनन् गरेमा प्रति ट्रिपर रु. २०००००	
स्काभेटर र जेसिभि प्रयोग गरी गिट्टी, ढुङ्गा, वालुवा अवैध उत्खनन् गरेमा रु. ५०००००	
अवैध रुख कटान गरेमा प्रति रुख रु. १०००	
तोकिएको कर तथा शुल्क तोकिएको समयमा नबुझाएमा शुल्कको ५ प्रतिशत	
नक्शा पास नगरी निर्माण सम्पन्न संरचनाको अभिलेख प्रमाणित गर्दा ५० प्रतिशत दण्ड जरिवाना लाग्नेछ । यो कानुन जारी भए पश्चात बन्ने संरचनाको हकमा लागु हुनेछ । एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिमा नक्शा नामसारी गर्नुपरेमा नक्शा पास दस्तुरको २० प्रतिशत लाग्नेछ ।	
जन्मदर्ता शुल्कः ३५ दिन भित्र निशुल्क, विलम्ब शुल्क रु ५०	
मृत्यु दर्ता शुल्कः ३५ दिन भित्र निशुल्क, विलम्ब शुल्क रु ५०	
विवाह दर्ता शुल्कः ३५ दिन भित्र निशुल्क, विलम्ब शुल्क रु ५०	
बसाईसराईः ३५ दिन भित्र निशुल्क, विलम्ब शुल्क रु ५०	
सम्बन्ध विच्छेद सिफारिस शुल्कः ३५ दिन भित्र निशुल्क, विलम्ब शुल्क रु ५०	
सम्पती कर तथा मालपोत करमा (क) आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनामा बुझाएमा जम्मा कर रकममा १० प्रतिशत छुट (ख) १ वर्षको बक्यौतामा थप १० प्रतिशत जरिवाना (ग) २ वा २ भन्दा बढी वर्षको बक्यौतामा १५ प्रतिशत जरिवाना	
व्यवसाय कर (क) आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनामा बुझाएमा जम्मा कर रकममा १० प्रतिशत छुट (ख) १ वर्षको बक्यौतामा थप १० प्रतिशत जरिवाना (ग) २ वा २ भन्दा बढी वर्षको बक्यौतामा १५ प्रतिशत जरिवाना	

कालिगण्डकी गाउँपालिकाको पाँचौ गाउँसभाबाट पारित महत्वपुर्ण निर्णयहरुः

निर्णय नं. १ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आ.व. ०७६/७७ को नीति तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरियो ।

निर्णय नं. २ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आ.व. ०७६/७७ को आर्थिक ऐन पारित गरियो ।

निर्णय नं. ३ आ.व. ०७६/७७ को विनियोजन ऐन पारित गरियो ।

निर्णय नं. ४ कालिगण्डकी गाउँपालिकामा सार्वजनिक सेवा प्रवाह चुस्त बनाउनको लागि साविकमा सेवा करारमा कार्यरत वडा कार्यालय सहायक, सहायक कम्प्युटर अपरेटर,सुपरभाइजर, सामाजिक परिचालक, अ.हे.व. अ.न.मी. पशु सेवा प्राविधिक, कृषि प्राविधिक, सामाजिक परिचालिका, भ्याक्सिनेटर ,कार्यालय सहयोगीहरु सँग आ.व. ०७६/७७ को

लागी सेवा करार सम्झौता नविकरण गरी निजहरुको मासिक तलब भत्ता तपशील बमोजिम कायम हुने निर्णय गरियो ।

सि.नं.	पद	मासिक तलब	स्रोत	कैफियत
१	सूचना प्रविधि अधिकृत	३५९९०/-	गाउँपालिका अनुदान/सशर्त अनुदान	
२	वडा कार्यालय सहायक	२६६१०/-	गाउँपालिका अनुदान	
३	सहायक कम्प्युटर अपरेटर	२६६१०/-	गाउँपालिका अनुदान	
४	सुपरभाइजर	२६६१०/-	गाउँपालिका अनुदान	
५	कृषि प्राविधिक	२६६१०/-	गाउँपालिका अनुदान/सशर्त अनुदान	
७	पशु प्राविधिक	२६६१०/-	गाउँपालिका अनुदान/सशर्त अनुदान	
८	अ.न.मी./अ.हेव.	२६६१०/-	नेपाल सरकारको सशर्त अनुदान	
९	अ.न.मी./अ.हेव./भ्यक्सिनेटर	१५६१०/-	गाउँपालिका अनुदान	
१०	सामाजिक परिचालक	१५६१०/-	गाउँपालिका अनुदान	
११	ह.स.चा.	२२०१०/-	गाउँपालिका अनुदान	
१२	सामाजिक परिचालिका	९७००/-	गाउँपालिका अनुदान	
१३	कार्यालय सहयोगी	१५६००/-	गाउँपालिका अनुदान/सशर्त अनुदान	

निर्णय नं. ५ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको विपद व्यवस्थापन योजना स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ६ यस कालिगण्डकी गाउँपालिकाको गुल्मी जिल्लाको सबैभन्दा दुर्गम गाउँपालिका भएको र स्वीकृत दरवन्दी अनुसार कर्मचारी नभएकोले कर्मचारीहरुको कार्यबोझ धेरै भएकोले मनोवल उच्च राखी सार्वजनिक सेवा प्रवाह चुस्त दुरुस्त गराउनको लागि कार्यरत कर्मचारीहरुलाई मिति २०७६/४/१ गते देखी लागु हुने गरी तलब स्केलको बढीमा ५०% सम्म र न्युनतम निम्न बमोजिमका दरले आन्तरिक आय तथा कन्टेन्जेन्सीको रकमबाट मासिक प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	७५००/-	अधिकृत स्तर	६५००/-
सहायक पाँचौ तह/ ना.सु.	६०००/	सहायक चौथो /खरिदार	५५००/-
कार्यालय सहयोगी	२२००/-		

निर्णय नं. ७ यस कालिगण्डकी गाउँपालिकालाई सशर्त अनुदान तर्फ विषयगत कार्यालयहरलाई प्राप्त भएको अनुदान सम्बन्धित शिर्षक अनुसारको रकम सम्बन्धित शिर्षक अनुसारकै कार्यक्रममा खर्च गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ८ यस कालिगण्डकी गाउँपालिकाबाट आ.व. २०७६/७७ को स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट बमोजिम विकास निर्माणमा स्थानीय जनताको सहभागिता वृद्धि गर्नको लागि आयोजना निर्माण गर्दा कम्तीमा १०% स्थानीय जनश्रमदान उपलब्ध गराउनुपर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ९ राष्ट्रिय ग्रामिण नविकरणीय उर्जा कार्यक्रमको लागि प्राप्त सशर्त अनुदानबाट वडा नं. ७ भुर्तुङ र वडा नं. ५ फोक्सीङ्गमा सौर्य सोलार बत्ती जडान गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १० कालिगण्डकी गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा कृषि प्राविधिकको सिफारिस अनुसार आँप, लिचि, सुन्तला, अंगुर, अनार, र कागतीको विरुवाहरु विनियोजित शिर्षकबाट खरिद गरि तपशिल बमोजिमका संख्यामा वितरण गर्ने निर्णय गरियो ।

	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७
वितरण गर्ने विरुवाको संख्या	५९२	१५२३	१४६६	११८०	१००५	३१७९	३१५

निर्णय नं. ११ कालिगण्डकी गाउँपालिका ७ नं. वडामा सामाजिक परिचालक नभएको हुँदा सेवा प्रवाहमा कठिनाई आएकोले अन्य वडाका सामाजिक परिचालक सरह सेवा सुविधा पाउने गरी १ जना सामाजिक परिचालक सेवा करार गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १२ यस कालिगण्डकी गाउँपालिकाकामा निम्न बमोजिमको तालिम तथा गोष्ठी सञ्चालन नम्स स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

सि.नं.	विवरण	दर	कैफियत
१	प्रशिक्षण प्रति सेसन	रु २०००/-	
२	प्रशिक्षण प्रति सेसन कार्यपत्र सहित	रु २५००/-	
३	कार्य पत्र माथिको टिप्पणी	रु१५००/-	
४	सहभागी भत्ता प्रति दिन प्रति व्यक्ति	रु ५००/-	
५	स्टेशनरी प्रति सहभागी	रु१५०/-	
६	खाता प्रति सहभागी	रु २००/-	
७	प्रतिवेदन लेखन	स्वीकृत प्रस्तावअनुसार	
८	यातायात खर्च	नियमानुसार	
९	मसलन्द खर्च	स्वीकृत प्रस्तावअनुसार	

निर्णय नं. १३ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको पुर्ववत् गाउँसभाबाट पारित भइ गठन भएका समितिहरु तपशील बमोजिम संशोधन गर्ने निर्णय गरियो ।

१. श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति

संयोजक-गाउँपालिका अध्यक्ष श्री वेद वहादुर थापा
सदस्य-गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री तारा थापा
सदस्य-प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री बावुरम पल्ली
सदस्य- ४ नं. वडा अध्यक्ष श्री होम बहादुर थापा
सदस्य-कार्यपालिका सदस्य श्री फटिकराज सुनार
सदस्य सचिव -सहायक पाँचौं श्री पुण्य प्रसाद आचार्य

२. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति

संयोजक-गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री तारा थापा
सदस्य -श्री लोक प्रताप शाह
सदस्य -श्री थम्मन सिं आले
सदस्य -श्री सु.होम बहादुर थापा
सदस्य -श्री हेमचन्द्र बुढा
सदस्य -श्री मीना गौतम
सदस्य -श्री मीना परियार
सदस्य -श्री फटिकराज सुनार
सदस्य सचिव -प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री बावुराम पल्ली

३.राजश्व परामर्श समितिः

संयोजक-गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री तारा थापा
सदस्य -प्रमुख प्रशाशकिय अधिकृत श्री बावुराम पल्ली
सदस्य -श्री मीना परियार
सदस्य -श्री पवित्रा गिरी
सदस्य -स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघ प्रतिनिधी श्री रामहरी शर्मा
सदस्य सचिव -सह-लेखापल श्री हरि बहादुर थापा

अन्य समितिका संयोजक हरु

१.सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति-श्री हेमचन्द्र बुढा
२.सामाजिक विकास समिति -श्री मीना परियार
३.पूर्वाधार विकास समिति-श्री लोक प्रताप शाह
४.आर्थिक विकास समिति-श्री फटिक राज सुनार
५.वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति-श्री थम्मन सिं आले
६. विधेयक समिति संयोजक -श्री मीना गौतम

कालिगण्डकी गाउँपालिका पदाधिकारी

क्र.स.	नामथर	पद	ठेगाना	मोबाईल नं
१	बेद बहादुर थापा	अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-०६	९८५७०६१७०१ ९८२७४३३७२२
२	तारा थापा	उपाध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-५	९८२४४६८९१९
३	ठानिश्वर पाण्डे	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-१	९८४७१६२७९३
४	देवी प्रसाद न्यौपाने	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-२	९८४७१४५८१८ ९८५७०७२८१८
५	हेमचन्द्र बुढा	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-३	९८४७४३२७९९
६	सु.होम बहादुर थापा	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-४	९८०६११६४४८

७	थम्मन सिंह आले	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-५	९८४६५९३६९३ ९८२१९१२३०९
८	कविराज ढकाल	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-६	९८५७०५७३७८ ९८१४१४०८८०
९	लोक प्रताप शाह	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-७	९८०८९७९६०० ९८५७०६७००६
१०	फटिक राज सुनार	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९७४७०५६६४५ ९८०७४४५७५३
११	मिना परियार	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-४	९८१७४४९३५१ ९८६३२९२०९७
१२	कौशल्या नेपाली	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-५	९८४४७२६६४८
१३	रोशनी थापा	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-३	९८१३५००८२९
१४	पवित्रा गिरी	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-४	९८०८७९१७१०
१५	मिना गौतम	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-७	९८६७१०९४३३
१६	सिता पाण्डे	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८४६१५७०७२
१७	संगिता सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८४४७७१२०३
१८	मान बहादुर सिंजाली	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८४७५७०४९९
१९	प्रितम सिं राना	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८६९१४२६१६
२०	जसमति सिंजाली	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८६७०१११५३
२१	पवित्रा सोनि सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८४४७७१४६६
२२	रेशम राज न्यौपाने	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८४७१५८८७७
२३	इन्द्र बहादुर दर्लामी	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८१७४९५०५३
२४	गौमाया सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.३	९८१९४६३८७५
२५	श्रीप्रसाद श्रीस	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.३	९८६७८५७२९३
२६	सुर्य प्रसाद थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.३	९८४७२३२२९५
२७	धनमाया विश्वकर्मा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.४	९८४७३७५८९८
२८	पुर्ण बहादुर दर्लामी	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.४	९८१५४९०८९३
२९	टुक बहादुर सार्कि	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.४	९८१२९४१२९३
३०	संगीता सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.५	९८१६४७५४७०
३१	दिपक थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.५	९८६७१३३९९१
३२	वोम बहादुर सुत्पराई	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.५	९८४७३५९५३१
३३	नन्दकल्ली कामी	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८०५१५९०११
३४	मोति थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८०५१२९१२४
३५	पुर्ण बहादुर थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८०५२७७५५७
३६	रेशम बहादुर थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८५७०३९९२२
३७	देउकला देवि सार्कि	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.७	९८०५१०९८१४
३८	गम बहादुर गरुङ्ग	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.७	९८६७३२१३७५
३९	टेक बहादुर थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.७	९८६९२०८१७४

कालिगण्डकी गाउँपालिका गुल्मीमा कार्यरत कर्मचारीको नामथर र सम्पर्क नं.

क्र.स.	कर्मचारीका नाम थर	पद	मोबाईल न	कैफियत
१	श्री वावुराम पल्ली	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०६७९२५ ९८२४४००४१०	
३	अग्निधर पराजुली	शिक्षा शाखा प्रमुख	९८४७७८२०८६	
६	ओम बहादुर थापा	सुचना प्रविधि अधिकृत	९८१९९८१६९५	
७	चन्द्र बहादुर थापा	सिअहेव (स्वास्थ्य शाखा)	९८५७०६४४१२	
९	हरि प्रसाद पन्त	कविराज निरिक्षक(आयुर्वेद शाखा)	९८०९२३४६०६	
१२	पुण्य प्रसाद आचार्य	ना.सु.	९८४९७८१८१५ ९८५७०८१८१५	
१०	सत्य नारायण राय	सब.इन्जिनियर	९८५७०६१६०८	
१३	टंक प्रसाद आचार्य	खरिदार	९८५७०६४२९६	
१४	गौरव नेपाली	खरिदार	९८४७४२३९०८	
	जंग बहादुर थापा	सहायक चौथो	९८५७०४८९२८	
	ओम बहादुर थापा	सहायक चौथो	९८४१६१७६४८	
१६	निर्मला श्रीस	स.म.वि.नि	९८४७३१०४९२	
	सुन्तली श्रीस	स.म.वि.नि	९८६७६६१०४०	
१७	तुल बहादुर वि.क	कार्यालय सहायक-१	९८४४७७१००८	
१८	सुनिल न्यौपाने	कार्यालय सहायक-२	९८६२३९१०५२	
१९	शिव थापा	कार्यालय सहायक-३	९८०४४९७९७८	
२०	किशन सिंजाली	कार्यालय सहायक-४	९८१५४९०१३९	
२१	खिमु आले राना	कार्यालय सहायक-५	९८०६९६५९०९	
२२	वासन थापा	कार्यालय सहायक-६	९८६६५२२९९२	
२३	रामु गिरी	कार्यालय सहायक-७	९८६७१३७१२५	
२४	राज बहादर दर्जि	कार्यालय सहयोगी-१	९८०६७१७०९८	
२५	झविलाल न्यौपाने	कार्यालय सहयागी-२	९८४७१७८२७९	
२६	नर बहादुर बुढा	कार्यालय सहयोगी–३	९८४६६०१०६०	
२८	तर्क बहादुर दर्लामी	कार्यालय सहयोगी–५	९८१७५८१०३०	
२९	खम बहादुर थापा	कार्यालय सहयागी-६	९८५७०६७५७३	
३०	धन बहादुर थापा	कार्यालय सहयोगी–७	९७४७०९४७८४	
३१	दानमाया बुढा	कार्यालय सहयोगी–गाउँपालिका	९८००७२८६७२	
२७	राजेन्द्र पौडेल	कार्यालय सहयोगी–गाउँपालिका	९८२४१९२२३८	
		भुकम्प पुनर्निर्माण शाखा		
	अभिजित यादव	इन्जिनियर	९८६३८३४०२७	
	क्षितिज न्यौपाने	सब इन्जिनियर	९८४७४१२६६९	

	गणेश खड्का	सब इन्जिनियर	९८४३३३१६६२	
कृषि तथा पशु सेवा				
	किरण थापा मगर	ना.प.स्वा.प्रा.–१	९८६७१८११९५	
	नवराज शर्मा	कृषि प्राविधिक–२	९८४४८०८४७४	
	देवराज सुनार	कृषि प्राविधिक–४	९८१४५३६५८७	
	राजेन्द्र न्यौपाने	ना.प.स्वा.प्रा.–४	९८४४७७१२३५	
	पतिराम तरामु मगर	ना.प.स्वा.प्रा.–५	९८४७१७४८९५	
	रोमनाथ पाण्डे	ना.प.स्वा.प्रा.–६	९८५७०६७१५५	
	रविन खनाल	ना.प.स्वा.प्रा.–७	९८६७१४३९८२	
विद्यालय तथा प्रधानध्यापक				
१	जीवनोद्धार मा.वि.	प्रेम बहादुर थापा	९८६६८५६०१०	
२	जोरपाटी प्रा.वि. पुर्तिघाट	नारायण सिं बलाल	९८१६४७२४७१	
३	सरस्वती प्रा.वि. पुर्तिघाट	मीन बहादुर श्रीस	९८४७२३१७४६	
५	सिरेनी प्रा.वि. पुर्तिघाट	हरी श्रीस	९८४७५०३५०९	
६	शारदा प्रा.वि. पुर्तिघाट	सस बहादुर सलामी	९८४७३५८००४	
७	जानकी प्रा.वि. पुर्तिघाट	तीर्था थापा	९८४७३६७११७	
८	हर्मिचौर मा.वि. हर्मिचौर	तिलाचन पाण्डे	९८४६१५७३७३	
९	ने.रा. देवलपुर नि.प्रा.वि.	तुल्सी पाण्डे	९८४७१३९१६४	
१०	हर्मिचौर प्रा.वि. हर्मिचौर	जयबल्लभ पौडेल	९८४७१६२६२७	
११	देउराली मा.वि. हर्मिचौर	मित्रलाल पाण्डे	९८४७२९५९००	
१२	सरस्वती प्रा.वि. हर्मिचौर	मित्रलाल पाण्डे	९८४६२३७८७२	
१३	भगवती मा.वि. अर्वेनी	थानेश्वर न्यौपाने	९८५७०६७१३२	
१४	भगवती प्रा.वि. अर्वेनी	नैनीकला न्यौपाने	९८४७२२३९९३	
१५	दभौखानी मा.वि. अर्वेनी	डिल्लीराम न्यौपाने	९८४७१३९१६४	
१६	भैरवपुर प्रा.वि. अर्वेनी	चित्र बहादुर बुढा	९८४७३४०९१०	
१७	जनज्योती प्रा.वि. अर्वेनी	शिवाखर न्यौपाने	९८५७०४५९७२	
१८	ज्ञानोदय प्रा.वि. अर्वेनी	नैनकला न्यौपाने	९८४७१६११७८	
१९	जयखानी मा.वि. जयखानी	कुसुम बुढा	९८४७५०६११७	
२०	देविस्थान प्रा.वि. जयखानी	आशारानी श्रीस	९८४७४२६७१९	
२१	मूलपानी प्रा.वि. जयखानी	गिरी पुन	९८११९९८९२७	
२२	अम्बिका प्रा.वि. जयखानी	गगन बहादुर खत्री	९८४७२५०९५६	
२३	जनकल्याण मा.वि. फोक्सिङ्ग	लाल कुमार राना	९८६७४०३००४	
२४	लितुङ्ग मंगलस्थान नि.मा.वि. फोक्सिङ्ग	झम बहादुर आले	९८४४७९१३३९	
२५	जनप्रिय प्रा.वि. फोक्सिङ्ग	केशव आले	९८४३३०७१६२	

२६	चैया चालिसे प्रा.वि. फोक्सिङ्ग	द्रौपदा काला	९८४७३९३६३९	
२७	दीपेन्द्र प्रा.वि. फोक्सिङ्ग	थानेश्वर सापकोटा	९८४७४१५१०७	
२८	देउराली मा.वि. खड्गकोट	कृष्ण प्रसाद ज्ञवाली	९८४७५९९१६२	
२९	तोलाकोट प्रा.वि. खड्गकोट	पुमा गिरी	९८६०७२९२८२	
३०	तुङ् तोलाकोट प्रा.वि. खड्गकोट	तिलकराज ढकाल	९८६७२०५११६	
३१	कोर्‍याङ नि.मा.वि. खड्कोट	भूमीराज ढकाल	९८४४७१८८८०	
३२	शुक्र मा.वि. खड्गकोट	प्रेम बहादुर पुन	९८४७७२४१३७	
३३	जनकल्याण प्रा.वि. खड्गकोट	फट्टीक कुमार पौडेल	९८४४७७१६९८	
३४	जनता बालकल्याण प्रा.वि. खड्गकोट	विरेन्द्र केसी	९८४९८४९८९५	
३५	उर्लेनी प्रा.वि. खड्गकोट	सोमनाथ ढकाल	९८६०३५८२८२	
३६	दुर्गा भवन मा.वि. भुर्तुङ्ग	पुण्य प्रसाद गौतम	९८५७०३९४८७	
३७	नवज्योती प्रा.वि. भुर्तुङ्ग	मिरा गुरुङ्ग	९८६७७७७१४६	
३८	सरस्वती प्रा.वि. भुर्तुङ्ग	नैनकला गौतम	९८४०१६७९६१	
३९	शिव प्रा.वि. भुर्तुङ्ग	मुकेश भट्टराई	९८४४७१२४५४	
४०	जनशक्ती प्रा.वि. भुर्तुङ्ग	डिल कुमारी गिरी	९८६९१०३७७७	
४१	प्रारम्भिक नि.मा.वि. भुर्तुङ्ग	डिल बहादुर शाह	९८५७०५९६६३	
४२	हिमालय नि.मा.वि. भुर्तुङ्ग	हरिलाल आचार्य	९८६७८१७९३८	
४३	कराङतुङ प्रा.वि. भुर्तुङ्ग	राधिका शर्मा	९८१८३८९४२०	